

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551
 - 1.1 จุดมุ่งหมายการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.2 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
 - 1.3 ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง
 - 1.4 แนวการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.5 คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 - 1.6 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
2. กิจกรรมการละเล่นเด็กไทยภาคกลาง
 - 2.1 ความหมายของกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยภาคกลาง
 - 2.2 ประวัติความเป็นมาของกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยภาคกลาง
 - 2.3 ประเภทและองค์ประกอบของกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยภาคกลาง
 - 2.4 ประโยชน์ของการละเล่นเด็กไทยภาคกลาง
 - 2.5 การหาประสิทธิภาพกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยภาคกลาง
3. ความสามารถในการอ่านสะกตคำ
 - 3.1 ความหมายของการอ่าน
 - 3.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 3.3 จุดมุ่งหมายของการอ่าน
 - 3.4 จิตวิทยาในการอ่าน
 - 3.5 หลักและทฤษฎีการสอนอ่าน
 - 3.6 ความหมายของความสามารถในการอ่านสะกตคำ
 - 3.7 ความสำคัญของการอ่านสะกตคำ
 - 3.8 หลักและแนวการจัดการเรียนการสอนการอ่านสะกตคำ
 - 3.9 แนวการวัดผลและประเมินผลการอ่านสะกตคำ
4. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยภาคกลาง
 - 4.1 ความหมายของความพึงพอใจ
 - 4.2 ความมุ่งหมายของความพึงพอใจ
 - 4.3 ทฤษฎีความพึงพอใจและความต้องการของมนุษย์

- 4.4 แบบวัดความพึงพอใจ
- 4.5 คุณลักษณะของแบบสอบถามความพึงพอใจ
- 4.6 ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลาง
- 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2551

1. จุดมุ่งหมายการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและส่งเสริมบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการทำงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

2. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของหลักภาษาและภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม
ไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อพัฒนาไปสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 ให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานระดับท้องถิ่น
และสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง
ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไว้ดังนี้
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, คำนำ)

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้
ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ตาราง 1 กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ ตัดสินใจ แก้ปัญหา
ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้นๆ 2. บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน 	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านออกเสียงและบอกความหมายของคำ คำคล้องจอง และข้อความที่ประกอบด้วย คำพื้นฐาน คือ คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่น้อยกว่า 600 คำ รวมทั้งคำที่ใช้เรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - คำที่มีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์ - คำที่มีตัวสะกดตรงมาตราและไม่ตรงตามมาตรา - คำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ - คำที่มีอักษรนำ

ตาราง 1 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน	<ul style="list-style-type: none"> ● การอ่านจับใจความจากสื่อต่างๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - นิทาน เรื่องสั้นๆ - บทร้อง เล่น และ บทเพลง - เรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มอื่นๆ ● การอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - หนังสือที่นักเรียนสนใจและเหมาะสมกับวัย - หนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน ● การอ่านเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - เครื่องหมายสัญลักษณ์ต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน - เครื่องหมายแสดงความปลอดภัย และแสดงอันตราย ● มารยาทในการอ่าน เช่น <ul style="list-style-type: none"> - ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น - ไม่เล่นกันขณะที่อ่าน - ไม่ทำลายหนังสือ
	4. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน	
	5. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน	
	6. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน	
	7. บอกความหมายของเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์สำคัญที่มักพบเห็นในชีวิตประจำวัน	
	8. มีมารยาทในการอ่าน	

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 2 กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด 2. เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่ายๆ 3. มีมารยาทในการเขียน 	<ul style="list-style-type: none"> • การคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดตามรูปแบบของการเขียนตัวอักษรไทย • การเขียนสื่อสาร <ul style="list-style-type: none"> - คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน - คำพื้นฐานในบทเรียน - คำคล้องจอง - ประโยคง่ายๆ • มารยาทในการเขียน เช่น <ul style="list-style-type: none"> - เขียนสะอาดให้อ่านง่าย ไม่ขีดฆ่า - ไม่ขีดเขียนในที่สาธารณะ - ใช้ภาษาเขียนเหมาะสมกับเวลา

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตาราง 3 การฟังและการดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. ฟังคำแนะนำ คำสั่งง่ายๆ และปฏิบัติตาม 2. ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง 	<ul style="list-style-type: none"> • การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ คำสั่งง่ายๆ • การจับใจความและพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง เช่น

ตาราง 3 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	3. พูดยุติแสดงความคิดเห็นและ ความรู้สึกรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู	<ul style="list-style-type: none"> - เรื่องเล่าและสารคดีสำหรับเด็ก - นิทาน - การ์ตูน - เรื่องขบขัน
	4. พุทสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์	<ul style="list-style-type: none"> ● การพูดยุติสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การแนะนำตนเอง - การขอความช่วยเหลือ - การกล่าวคำขอบคุณ - การกล่าวคำขอโทษ
	5. มีมารยาทในการฟัง การดู และ การพูดยุติ	<ul style="list-style-type: none"> ● มารยาทในการฟัง เช่น <ul style="list-style-type: none"> - ตั้งใจฟัง ตามองผู้พูดยุติ - ไม่รบกวนผู้อื่นขณะที่ฟัง - ไม่ควรนำอาหารหรือเครื่องดื่มไปรับประทานขณะที่ฟัง ● - ให้เกียรติผู้พูดยุติด้วยการปรบมือมารยาทในการดู เช่น <ul style="list-style-type: none"> - ตั้งใจดู - ไม่ส่งเสียงดังหรือแสดงอาการรบกวนสมาธิของผู้อื่น ● มารยาทในการพูดยุติ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - ใช้ถ้อยคำและกิริยาที่สุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ - ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล - ไม่พูดยุติสอดแทรกในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูดยุติ

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตาราง 4 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย 2. เขียนสะกดคำและบอก ความหมายของคำ 3. เรียบเรียงคำเป็นประโยคง่ายๆ 4. ต่อกำคล้องจองง่ายๆ 	<ul style="list-style-type: none"> ● พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ● เลขไทย ● การสะกดคำ การแจกลูก และการอ่านเป็นคำ ● มาตราตัวสะกดที่ตรงตามมาตรา และไม่ตรงตามมาตรา ● การผันคำ ● ความหมายของ ● การแต่งประโยค ● คำคล้องจอง

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตาราง 5 เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ป.1	<ol style="list-style-type: none"> 1. บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือ การฟังวรรณกรรมร้อยแก้ว และร้อยกรองสำหรับเด็ก 	<ul style="list-style-type: none"> ● วรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรอง สำหรับเด็ก เช่น <ul style="list-style-type: none"> - นิทาน - เรื่องสั้นง่ายๆ - ปริศนาคำทาย - บทร้องเล่น - บทอาขยาน

ตาราง 5 (ต่อ)

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	2. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองตามความสนใจ	<ul style="list-style-type: none"> - บทร้อยกรอง - วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียน ● บทอาขยานและบทร้อยกรอง <ul style="list-style-type: none"> - บทอาขยานตามที่กำหนด - บทร้อยกรองตามความสนใจ

4. แนวการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง ได้แก่

4.1 การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ ชนิดต่างๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

4.2 การเขียน การเขียนสะกดคำตามอักษรวิธี การเขียนสื่อสารรูปแบบต่างๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

4.3 การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

4.4 หลักการใช้ภาษาไทย ศึกษาธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

4.5 วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และเพื่อความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจ บทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

5. คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง โดยผู้เรียนต้องผ่านเกณฑ์ประเมินคุณภาพระดับชาติเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นระดับแรกตามเกณฑ์การจบการศึกษา ดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2548, หน้า 69 - 70)

5.1 อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

5.2 มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการ และมีมารยาทในการเขียน

5.3 เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิด ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสาร เล่าประสบการณ์ และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

5.4 สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่ายๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

5.5 เข้าใจและสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดี วรรณกรรมที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

แนวการวัดผลและประเมินผล (กรมวิชาการ, 2546ก, หน้า 145) การวัดผลและประเมินผลว่านักเรียนสามารถสะกดคำได้หรือไม่ อย่างไร ครูสามารถดำเนินการได้ทั้งขณะสอนและสิ้นสุดการสอน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือ ดังนี้

6.1 การสังเกต ในการสังเกตนักเรียนอย่างไม่เป็นทางการขณะอ่านแจกลูกสะกดคำ หรือสังเกตการณ์ใช้นิ้วมือเขียนรูปตัวอักษรของคำที่อ่านในอากาศนั้น ครูควรบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนในแบบสังเกตที่เตรียมไว้

6.2 การทดสอบในระหว่างชั่วโมงสอน ครูอาจสร้างแบบทดสอบ แบบให้นักเรียนเดิมสระ พยัญชนะที่ขาดหายไป หรือให้นักเรียนจำแนกคำที่กำหนดในตารางแจกลูก

6.3 การสอบถาม ครูอาจตั้งคำถามให้นักเรียนตอบปากเปล่าเกี่ยวกับตำแหน่งของสระ รูปร่างของสระ หรือให้นักเรียนเขียนคำใหม่ที่ใช้พยัญชนะ หรือสระ หรือตัวสะกดเหมือนกับคำที่ได้เรียนไปแล้วหรือคำที่ครูกำหนด

สรุป การวัดผลและประเมินผลว่านักเรียนสามารถอ่านสะกดคำ สามารถวัดผลและประเมินผลได้ทั้งขณะที่สอนและสิ้นสุดการสอน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการวัดผลและประเมินผลคือ สังเกตขณะอ่านและบันทึกพฤติกรรม ทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียนอาจใช้แบบทดสอบ และสอบถาม อาจตั้งคำถามให้นักเรียนตอบปากเปล่า สอบถามได้ทั้ง ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

กิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลาง

การเล่นเป็นพฤติกรรมที่คู่กับเด็กมาช้านาน นักการศึกษาให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการเล่น ดังนี้

1. ความหมายของการเล่น

รูตอล์ฟ, และโคเฮน (Rudolph, & Cohen, 1984, p.96) กล่าวว่า การเล่นเป็นกระบวนการพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งการเล่นนี้มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. การเล่นนำไปสู่การค้นพบเหตุผลและความคิด
2. การเล่นเน้นการเชื่อมโยง
3. การเล่นเน้นการนำเด็กไปสมดุลงานอารมณ์

สุชา จันท์เอม (2541, หน้า 8) ได้กล่าวถึงการเล่นว่า หมายถึงกิจกรรมหรือการกระทำใดๆ ที่ให้ความสนุกสนานแก่เด็กโดยไม่คำนึงถึงผลของการเล่น

มอริสัน (Morrison, 1995, p.256) กล่าวว่า การเล่นเป็นกระบวนการโดยตรงที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ดังนั้นเขาจึงเปรียบเทียบการเล่นเป็นเครื่องมือแห่งการเรียนรู้ของเด็กนั่นเอง

สรุปได้ว่า การเล่น หมายถึง การกระทำกิจกรรมใดที่ผู้เล่นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินโดยตรง ซึ่งผู้เล่นเกิดกระบวนการเรียนรู้ทักษะต่างๆ สิ่งแวดล้อม สังคม นำผลให้เกิดการส่งเสริมพัฒนาการ ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาโดยอ้อม

2. ความสำคัญของการเล่น

ได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเล่นไว้หลายทฤษฎี ได้แก่

ละมุล ชัชวาลย์ (2543, หน้า 10) มีความเห็นว่า การเล่นเป็นกิจกรรมที่สำคัญมากต่อเด็กเพราะนอกจากจะเป็นธรรมชาติของเด็กแล้วการเล่นยังเป็นสิ่งนำไปสู่การเรียนรู้จักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว สิ่งเหล่านี้จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้แก่เด็ก นอกจากนี้การเล่น

ยังช่วยให้เด็กได้พัฒนาไปสู่วิถีทางการดำเนินชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ประสบการณ์ที่เด็กได้จากการเล่นจะนำไปสู่การรับมือกับตนเอง ช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

กรมวิชาการ (2546, หน้า 5) มีความเห็นว่า การเล่นของเด็กเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้สังเกต ได้มีโอกาสทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหา และค้นพบด้วยตนเอง การเล่นช่วยพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ และสังคมเป็นทางที่เด็กจะสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อมกับธรรมชาติรอบตัว การเล่นเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 7) มีความเห็นว่า การเล่นของเด็กเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต ได้มีโอกาสทดลอง สร้างสรรค์คิดแก้ปัญหา และค้นพบด้วยตนเอง การเล่นมีอิทธิพล และมีผลต่อการเจริญเติบโตของเด็ก ช่วยพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา

สมจินตนา คุปตสุนทร (2547, หน้า 20) กล่าวว่า การเล่นเป็นกระบวนการศึกษา โดยที่การเล่นของเด็กนั้นเป็นวิถีทางที่เขาจะสำรวจ และทดลองในเวลาเดียวกันกับที่ เขาสร้างความสัมพันธ์กับโลกที่เขาอยู่ด้วยตัวเขาเอง ในกระบวนการเล่นนั้นเขาเรียนรู้ที่จะเรียนตลอดจนการเรียนรู้ที่จะอยู่ในโลก ที่ใช้ชีวิตในการทำงานและพัฒนาทักษะต่างๆ นอกจากนี้ ยังจะทำให้เขาเกิดความมั่นใจ และในการเล่นนั้นเด็กจะเข้าใจตัวเองตลอดเวลา

สรุปว่า การเล่นจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ การเล่นเป็นการตอบสนองความกระตือรือร้น สนุกสนานเพลิดเพลินเกิดความพึงพอใจและสนใจ ดังนั้นการเล่นจึงมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาการเรียนรู้ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเล่น

การเล่นของเด็กเป็นการแปลความหมายถ่ายทอดความเข้าใจ ความรู้สึก ที่มีต่อสิ่งเร้าและสถานการณ์ต่างๆ รอบตัวเป็นการกระทำเพื่อให้ตัวเองเรียนรู้และให้ผู้อื่นรับรู้ความสามารถของตน การเล่นต่างๆ ของเด็กจึงเป็นลำดับขั้นพัฒนาการทางความรู้ ความเข้าใจทางสังคมของเด็ก

เยอวาพา เตชะคุปต์ (2546, หน้า 24-26) ได้สรุปทฤษฎีการเล่นของโอลสัน (Olson) ไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีแห่งวิวัฒนาการ (Recapitulation Theory) หมายถึง การที่เด็กแต่ละคนเล่นนำเอาการเล่นของบรรพบุรุษมาพิจารณาทบทวนและปฏิบัติการเล่นเยี่ยงวิถีชีวิตของคนรุ่นเก่าเคยเล่นมาก่อน ด้วยสัญชาตญาณที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติอย่างมีเอกลักษณ์ในสังคมแห่งวัฒนธรรมนั้นๆ เช่น เด็กไทยนำการเล่นมอญซ่อนผ้า งูกินหาง หรือขี่ม้าส่งเมืองมาเล่นโดยยึดกติกาเหมือนอย่างเช่นที่บรรพบุรุษเคยปฏิบัติมาก่อนในอดีต

2. ทฤษฎีสันทนาการ (Recreation Theory) หมายถึง การเล่นนั้นเป็นกิจกรรมที่จะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดในชีวิตมนุษย์ ช่วยให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีอารมณ์เบิกบานแจ่มใส ช่วยเสริมสร้างพละนาถัยที่ดีให้กับมนุษย์ ตลอดจนเป็นกิจกรรมที่ใช้เป็นงานอดิเรกให้แก่เด็กได้

3. ทฤษฎีแห่งการเตรียมชีวิต (Preparation Theory) หมายถึง การเล่นเป็นกระบวนการที่ช่วยเตรียมเด็กในวันนี้ให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพในวันข้างหน้า จากการเล่นเด็กจะได้เรียนรู้บทบาทของคนในสังคมเรียนรู้ที่จะใช้กลไกของร่างกายอย่างประสานสัมพันธ์กัน รู้จักการขบคิด การตัดสินใจ การแก้ปัญหา เรียนรู้ถึงประโยชน์และคุณค่าของโลกที่อาศัยอยู่ เข้าใจธรรมชาติของคน พืช สัตว์ และสิ่งของทั้งหลาย อันเป็นความเข้าใจและทักษะพื้นฐานซึ่งจำเป็นสำหรับเด็กเพื่อจะนำไปใช้ในชีวิตภายหลัง

เลขา ปิยะอัจนริยะ (2524, หน้า 21-22) ได้รวบรวมพัฒนาการทางการเล่นที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางความรู้ ความเข้าใจ ตามแนวทฤษฎีของเพียเจท์ (Piaget) ไว้เป็นลำดับขั้นพัฒนาการทางการเล่นคือ

1. ขั้นการเล่นที่ใช้ประสาทสัมผัส ความรู้สึกและกลไกเคลื่อนไหวต่างๆ (sensory motor stage) เนื่องจากในขั้นแรกของการเจริญวัย เด็กยังไม่สามารถแยกแยะตนเอง (self) และสิ่งแวดล้อมให้ออกจากกันได้ เด็กเชื่อแต่ว่าทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องรวมอยู่ที่ตนเองต้องมีส่วนที่เกี่ยวข้อง ต้องเป็นผู้ที่กระทำ เช่น มีความเข้าใจว่าความคงที่ของวัตถุจะไม่มี ถ้าตัวเขาเองไม่ได้รับรู้ มองเห็นหรือจับต้องวัตถุนั้น ประกอบกับกล้ามเนื้อแขนขาและอวัยวะส่วนต่างๆ ต้องการฝึกฝน ถูกใช้เพื่อใหพัฒนา การเล่นของเด็กในระยะก่อนวัย 4 ขวบ จึงมุ่งที่การนำตัวออกไปประสพกับสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้สมรรถภาพและร่างกายเข้าร่วมเล่น ลักษณะการเล่นจึงเป็นการกระทำกิจกรรมที่เคลื่อนไหว อิริยาบถ มีการใช้ประสาทสัมผัสรับรู้มาก และมีการย่ำซ้ำทวนการกระทำหรือการเล่นบ่อยโดยไม่เบื่อหน่าย

2. ขั้นการเล่นที่ใช้สัญลักษณ์ (representational stage) เมื่อเด็กมีการพัฒนาในด้านสติปัญญาเพิ่มขึ้นตามวุฒิภาวะ เด็กจะมีความสามารถในการตอบสนองความกระตือรือร้นใคร่รู้ ใคร่เรียน และต้องการใช้สมรรถภาพที่มีเพิ่มขึ้น เป็นไปในแนวที่เริ่มรู้จักใช้ความคิด มโนภาพและจินตนาการ ให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเล่นของตน ระยะระหว่าง 2-7 ขวบ จะเป็นระยะที่ความคิดในด้านสัญลักษณ์ของเด็กจะก่อรูปพัฒนาขึ้น เด็กจะเอาใจใส่กับการเล่น ที่มีการสมมติหรือกำหนดให้สิ่งเร้าต่างๆ รวมทั้งของเล่นและตัวบุคคล มีฐานะเป็นตัวแทนของสิ่งของและสภาพที่เป็นจริงในชีวิต

3. ขั้นการเล่นที่สื่อความคิดความเข้าใจ (reflective stage) อายุ 7 ขวบ มีการต่อเติมความคิด การเกิดความคิดรวบยอดมีมากขึ้นและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เด็กจะมีพัฒนาการการรับรู้ที่สามารถจัดหมวดหมู่ หรือประเภทของวัตถุและเหตุการณ์ต่างๆ ได้ (categorization) ตลอดจนมีการพัฒนาการทางภาษามากพอที่จะสื่อความเข้าใจกับบุคคลอื่น

การเล่นส่วนใหญ่ในระยะนี้ จึงเป็นไปในรูปการเล่นที่มีกฎเกณฑ์และขั้นตอนเข้ามาเกี่ยวข้อง ในตัวอย่างการเล่น พ่อ แม่ ลูกและหมอ จะมีการเขียนบทเป็นละคร เป็นเรื่องมีการขึ้นต้น ดำเนินการที่เด็กต้องรวบรวมและวางแผนความคิด เพื่อให้สอดคล้องกันอย่างมีเหตุผล และความ เป็นไปได้และเพื่อให้สื่อความคิดของตนเอง ให้ผู้อื่นรับรู้และเข้าใจ

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การเล่นของเด็กไทยภาคกลาง เป็นส่วนหนึ่งของการเล่น พื้นบ้านภาคกลางที่มีการเล่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรม ในท้องถิ่นภาคกลาง เป็นกิจกรรมเพื่อความสนุกสนาน เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด เป็นนันทนาการ เป็นกิจกรรมที่เล่นกันในเวลาว่าง มีการเล่นที่ง่ายไม่สลับซับซ้อน มักจะเล่นกัน เป็นกลุ่ม มีกติกา วิถีเล่น บทร้อง ทำนอง จังหวะ ประกอบกัน ทำให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ประเทืองปัญญา ช่วยให้อารมณ์แจ่มใส ผิดจิตใจหงุดหงิด ส่งเสริมความสามัคคีใน หมู่คณะเป็นอย่างดี อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในท้องถิ่นภาคกลางได้อย่าง ชัดเจน เพราะบางครั้งการเล่นเลียนแบบมาจากชีวิตจริง

4. ความหมายของกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลาง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยไม่ปรากฏผู้กล่าวถึงการละเล่นของเด็กไทย ภาคกลางไว้ ส่วนมากจะพบว่า มีผู้กล่าวถึงการละเล่นและการละเล่นของเด็กไทยเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการละเล่นเด็กไทยภาคกลางนั้น ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการละเล่นพื้นบ้านไทย เพียงแต่ ลักษณะการเล่น วิธีการเล่น อาจแตกต่างกันไปบ้างขึ้นอยู่กับท้องถิ่นและวัฒนธรรมของท้องถิ่น นั้นๆ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (2546, หน้า 50) ได้ให้ ความหมายของคำว่า “การละเล่น” และ “พื้นบ้าน” ไว้ดังนี้

“การละเล่น” หมายถึง มหรสพการแสดงต่างๆ เพื่อความสนุกหรือผ่อนคลาย อารมณ์ให้เกิดความเพลิดเพลิน

“พื้นบ้าน” หมายถึง เฉพาะถิ่น

เมื่อนำมารวมกัน “การละเล่นพื้นบ้าน” หมายถึง การละเล่นเพื่อความสนุกสนาน และผ่อนคลายอารมณ์ในท้องถิ่น

การเล่นของเด็กไทย หมายถึง การกระทำของเด็กที่ทำไปเพื่อความสนุกสนาน ผ่อนคลายอารมณ์ให้เพลิดเพลิน

ผะอบ โปษะกฤษณะ (2532ก, หน้า 166) กล่าวว่า การละเล่น เป็นคำที่เกิดขึ้นใหม่ ผู้เชี่ยวชาญทางภาษาไทยบางท่านกล่าวว่า เป็นการปรับเสียงคำว่า การเล่น ให้ออกเสียงง่ายขึ้น ผู้เชี่ยวชาญกรมศิลปากรให้ความหมายกว้างออกไปถึงการละเล่นเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ให้เกิด ความรื่นเริงบันเทิงใจ หลังจากประกอบกิจวัตรประจำวันและการเล่นในเทศกาลท้องถิ่นหรือใน งานมงคล เช่น เพลงพื้นบ้าน ละคร ลิเก ลำตัด หุ่น หนังใหญ่ ฯลฯ ส่วน “การละเล่น ของไทย” หมายถึง การเล่นดั้งเดิมของเด็กและผู้ใหญ่ เพื่อความบันเทิงใจทั้งที่เป็นการเล่นที่มีกติกาหรือไม่

มีกติกา ไม่มีบัตรประกอบหรือมีบัตรประกอบให้จังหวัดบางที่ก็มีทำเล่น ทำรำประกอบ เพื่อให้งดงามและสนุกสนานยิ่งขึ้น

อมรา นาผจญ (2531, หน้า 1) ได้กล่าวว่า การละเล่นของเด็กไทย หมายถึง การละเล่นที่เด็กนิยมเล่นกันในท้องถิ่นต่างๆ ส่วนมากจะเกิดการเรียนรู้ธรรมชาติและนำเอา วัตถุประสงค์ที่อยู่รอบตัวมาเล่น การละเล่นจึงมีบทบาทต่อพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็ก และยังเป็น เครื่องหมายแสดงออกถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อีกด้วย

วิราภรณ์ ปนาทกุล (2531, หน้า 10) กล่าวว่า เมื่อนำความหมายของการละเล่น มาพิจารณาแล้วเห็นว่าการละเล่นของเด็กไทยนั้นมีลักษณะเป็นทั้ง การละเล่น และเกม กล่าวคือ การละเล่นของเด็กไทยบางชนิด มีลักษณะเล่นเพื่อความสนุกสนานไม่เน้นการแข่งขันมากนัก เช่น การเล่นขายของ กุ๊กกึ่ง หาง จำจี ดบแผละ เป็นต้น ซึ่งการละเล่นดังกล่าวเข้าลักษณะของการ เล่นและมีการแข่งขัน มีการตัดสิน มีกฎ กติกา เช่น อีตัก เตย รวมทั้งการละเล่นของเด็กไทย อื่นๆ ที่มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างการเล่น เพื่อความสนุกสนานและการเล่นที่มีกฎ กติกา ยึดหยุ่นได้

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าความหมายของการเล่นและการละเล่น มีความหมาย กว้างขวางมาก แต่การศึกษาครั้งนี้ต้องการศึกษาการละเล่นเด็กไทยภาคกลาง ซึ่งจากการศึกษา ค้นคว้าไม่พบว่ามีผู้ให้ความหมายของการละเล่นเด็กไทยภาคกลางไว้ ส่วนใหญ่มีผู้ให้ ความหมายของการละเล่นพื้นบ้านต่างๆ ไป ไว้ดังนี้

सार สาระทัศน์านันท์ (2537, หน้า 2) กล่าวไว้ว่า การละเล่นพื้นบ้าน หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมใดๆ ที่ก่อให้เกิดความสนุกสนานรื่นเริงบันเทิงใจ ซึ่งมักมีกติกาการเล่น หรือ การแข่งขันง่ายๆ ไม่สลับซับซ้อนมาก จุดประสงค์ส่วนใหญ่มุ่งเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน เพื่อออกกำลังกายและก่อให้เกิดความสามัคคีที่ระหว่างผู้เล่นและผู้ชม

บุญเรือน บ่อใหญ่ (2529, หน้า 48) กล่าวไว้ว่า การละเล่นพื้นบ้าน หมายถึง การละเล่นที่เด็กเล่นเพื่อความสนุกสนานรื่นเริง เกมที่ใช้ในการเล่นเป็นเกมง่ายๆ และส่วนมาก จะเป็นเกมที่เล่นเพื่อฝึกประสาทและไหวพริบ ความว่องไวของผู้เล่นทั้งสองฝ่าย และเป็นเกม ล้อเลียนเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า กิจกรรมการละเล่นเด็กไทยภาคกลาง หมายถึงการเล่นดั้งเดิมที่นิยมเล่นในท้องถิ่นของแต่ละจังหวัดภาคกลางของไทย ซึ่งมี วิวัฒนาการมาจาก การละเล่นพื้นบ้านในอดีตเล่นกันในชีวิตประจำวัน และในเทศกาลสำคัญ ต่างๆ ผู้เล่นมีทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เป็นการเล่นที่เน้นความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีกฎกติกาต่างๆ ไม่ซับซ้อน มีบัตรประกอบการเล่น ในขณะที่เล่นเกิดกระบวนการพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เด็กได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาโดยไม่รู้ตัว มี องค์ประกอบของกิจกรรมการละเล่น ได้แก่ ชื่อกิจกรรมการละเล่น บัตรประกอบการเล่น ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะการละเล่นเด็กไทยภาคกลางที่มีบัตรประกอบ

5. ประวัติความเป็นมาของกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลาง

การเล่นพื้นบ้านของเด็กไทยในสมัยก่อนนั้นสามารถศึกษาได้จากวรรณคดีของไทยแต่ละสมัย เพราะวรรณคดีจะสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตของคนในยุคนั้น จากหลักฐานศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง มีข้อความตอนหนึ่งว่า คนในสมัยนั้นอยู่เย็นเป็นสุข ใครอยากเล่นก็เล่น แต่ไม่ได้กล่าวไว้ว่าคนในสมัยนั้นมีเล่นอะไรบ้าง แต่ในตำรับทำวศริจุพาลักษณ์มีกล่าว ว่าคนในสมัยนั้นเล่นว่าว (พระยาประกาศกิจจักร์, 2504, หน้า 256)

พระยาอนุমানราชชน (2510, หน้า 130) ได้กล่าวไว้ว่า การเล่นพื้นบ้านมีมานานตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ก่อนประวัติศาสตร์ เมื่อมนุษย์เริ่มรู้จักเอาดินมาปั้นเป็นภาชนะในครั้งนั้นแล้วจึงเจริญเรื่อยมาตามลำดับ เด็กที่เห็นผู้ใหญ่ทำก็เลียนแบบมาปั้นเล่นบ้าง เช่น เอาดินมาปั้นเป็นรูปกระทงเล็กๆ แต่ให้ส่วนกันกระทงมีลักษณะบางที่สุดเท่าที่จะบางได้เพื่อให้แตกเป็นรูโหว่เมื่อเวลาแข่งกันขว้างว่ากระทงของใครจะแตกได้มากกว่ากัน

ในสมัยสุโขทัยศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงกล่าวถึง คนในสมัยนั้นอยู่เย็นเป็นสุขอยากเล่นก็เล่น ดังที่กล่าวไว้ว่า “ใครจักเล่น เล่น ใครจักหัว หัว ใครจักมักเลื่อน เลื่อน” (พระอภัยมณี, และคนอื่นๆ, 2522, หน้า 7-10) ครั้นถึงสมัยอยุธยา ได้กล่าวถึง การเล่นพื้นบ้านไว้ในบทละครครั้งกรุงเก่า เรื่อง นางโนห์รา ซึ่งสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาธรรมาธิราชานุศาสน์ฐานานว่า แต่ก่อนสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ การเล่นที่ปรากฏในบทละครเรื่องนี้ก็มีการเล่นลิงชิงหลัก และการเล่นปลาลงอวน (วิราภรณ์ ปนาทกุล, 2531, หน้า 11)

ส่วนในสมัยรัตนโกสินทร์ก็ปรากฏชื่อการเล่นหลายอย่าง เช่น เล่นตะกร้อ ตองเต ซี่ม้าส่งเมือง เป็นต้น ดังที่กล่าวไว้ในอิเหนา

“บ้างตั้งวงตะตะกร้อเล่น เผลาเย็นแดดร่มลมสรวด์
ปะเตะโต้คู่กันเป็นสันทัด บ้างถนัดเข้าเตะเป็นนำดู
ที่หนุ่มหนุ่มคะนองเล่นตองเต สรวลเสเฮฮาขึ้นซี่คู่
บ้างร่าอย่างชวามลาญ เป็นเหล่าเหล่าเล่นอยู่บนคิริ”

จากวรรณคดีไทยสมัยก่อนเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ก็มีการกล่าวถึง การเล่นไม้หึ่ง การเล่นเกม บทบาทสมมุติ นอกจากนี้คำฉันท์เขาวงกตของนายเปโมรา กวีสมัยรัชกาลที่ 5 ได้แต่งคำฉันท์เกี่ยวกับการเล่นของเด็กตลอดจนบทร้องเล่น โดยแสดงความน่าเชื่อถือว่าการเล่นของเด็กเป็นการเล่นตามวิธีที่เทวดาสอนให้ (สุรสิงห์สำรวม ฉิมพะเนาว์, 2520, หน้า 10-11)

การเล่นของเด็กไทยสมัยก่อนแตกต่างจากสมัยปัจจุบัน ของเล่นสมัยก่อนไม่มีปืนหรือรถยนต์เล็กๆ แม้จะมีลูกบอลแต่ราคาแพงและไม่แพร่หลาย ของเล่นส่วนใหญ่มักทำเองจากวัสดุที่หาได้เองจากท้องถิ่น เช่น ม้าก้านกล้วย ตะกร้อสานด้วยใบมะพร้าว สำหรับโยนเตะเล่น หรือตุ๊กตาวัวควายปั้นด้วยดินเหนียวของเด็กเล่นที่ทันสมัยนิยมเล่นกันคือ กลองหม้อตาล ในสมัยนั้นขายน้ำตาลสด เมื่อใช้หมดแล้ว เด็กๆ ก็นำมาทำเป็นกลอง มีวิธีทำคือ ใช้ผ้าซีริวห่มปากหม้อเอาเชือกผูกมัดคอหม้อให้แน่นแล้วเอาดินเหนียวเหลวๆ ละเลงทาให้ทั่ว หาไม้เล็กๆ

มาถึงผ้าที่ขึงข้างๆ หม้อโดยรอบ เพื่อขั่นร่งให้ผ้าตึงก็เป็นอันเสร็จ ทีนี้ได้มีเสียงดัง กลองหม้อตาลของใครที่ตั้งกว่าถือว่าเป็นคนเก่ง ถ้าตีกระหน่ำจนผ้าหุ้มขาดก็ทำใหม่

เด็กผู้หญิงส่วนใหญ่เล่นหม้อข้าวหม้อแกง หรือเล่นขายของ หุงข้าวต้มแกงไปตามเรื่อง เอาเปลือกส้มโอ เปลือกมังคุด หรือใบกันปิด ผสมด้วยปูนแดงเล็กน้อยยื่นเอาน้ำขึ้นๆ กรองใส่ภาชนะอะไรไว้ ในไม่ช้าจะแข็งตัวเอามาทำเป็นวัน (วิราภรณ์ ปนาทกุล, 2531, หน้า 12)

การเล่นของเด็ก นักคิดชนจิตวิทยาถือว่าเป็นจิตชนวิทยาทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีด้วยความเชื่อที่ว่า การเล่นของเด็กเป็นสิ่งสะท้อนพิธีการของผู้ใหญ่ (University of Chicago, 1980, p.463) และอรรถ อัจฉรินทร์ (2526, หน้า 1) ได้กล่าวว่า การศึกษาถึงการเล่นของผู้ใหญ่และเด็กจะสะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ชนบทรณนิยมประเพณี วัฒนธรรมและสังคมของแต่ละท้องถิ่นว่ามีสภาพความเป็นอยู่อย่างไร

จากการศึกษาทำให้ทราบวาประวัติความเป็นมาของกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลาง เกิดขึ้นมานาน แต่ก่อนเป็นการเล่น พื้นบ้าน พื้นเมือง ในปัจจุบันจะหาการเล่นที่เคยมีมาแต่เดิมไม่ได้ ถ้าอยากดูต้องมีการจัดงานสำคัญ จัดการแสดงจึงจะมีการสาธิตให้ดูกัน ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเฉพาะการเล่นเด็กไทยภาคกลางที่มีบทร้องเล่นแล้วนำกิจกรรมในการเล่นมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการสอนอ่านสะกดคำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ชนบทรณนิยมประเพณี วัฒนธรรมและสังคมของแต่ละท้องถิ่นว่ามีสภาพความเป็นอยู่อย่างไร อีกด้วย

6. ประเภทและองค์ประกอบของกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลาง

6.1 ประเภทของกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลาง

พะอบ โปษะกฤษณะ (2532ก, หน้า 14-77) ได้แบ่งการเล่นของภาคกลางออกเป็น 6 ประเภท

1. การเล่นกลางแจ้งประเภทมีบทร้องประกอบและไม่มีบทร้องประกอบ
2. การเล่นในร่มประเภทมีบทร้องประกอบและไม่มีบทร้องประกอบ
3. การเล่นเลียนแบบผู้ใหญ่
4. การเล่นบทล้อเลียน
5. การเล่นประเภทเบ็ดเตล็ด
6. การเล่นปริศนาคำทาย

วิราภรณ์ ปนาทกุล (2531, หน้า 29-39) ได้แบ่งการเล่นของเด็กไทยเป็น

5 กลุ่ม ดังนี้

1. การเล่นที่เน้นทักษะด้านการพูด การฟัง
2. การเล่นที่เน้นทักษะทางด้านการนับ การคาดคะเน การกะระยะ การจำแนกประเภท จำแนกพวก จำแนกเสียง

3. การเล่นที่เน้นทักษะทางด้านการคิด การใช้ปฏิภาณ ไหวพริบ ความคล่องแคล่วว่องไว การเลือกตัดสินใจ

4. การเล่นที่เป็นทักษะการใช้กล้ามเนื้อ การขีดเขียน การลากเส้น การเขียนรูปทรง การสาน การวิ่ง การกระโดด การทรงตัว

5. การเล่นที่เน้นการปลูกฝังค่านิยม ทักษะในด้านต่างๆ

6.2 องค์ประกอบของกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลาง

องค์ประกอบนับว่าเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้กิจกรรมต่างๆ ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ดังนั้นกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลาง จึงมีที่มาของขั้นตอน ดังนี้

6.2.1 ขั้นนำ

- 1) ครู นักเรียน ทบทวนกิจกรรมการเล่นที่ผ่านมา
- 2) บอกชื่อกิจกรรมการเล่น
- 3) ครูอธิบายและสาธิตวิธีการเล่น

6.2.2 ขั้นสอน

- 1) นักเรียนอ่านบทร้องเล่น
- 2) นักเรียนอ่านบัตรคำ
- 3) นักเรียนเล่นกิจกรรมการเล่นพร้อมกับอ่านสะกุดคำ

6.2.3 ขั้นสรุป

- 1) นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลางว่าควรที่จะอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมเหล่านี้ไว้ต่อไป
- 2) นักเรียนทำใบงานและแบบฝึก

สรุปว่า การเล่นเด็กไทยแบ่งเป็นหลายประเภทผู้วิจัยได้คัดเลือก ประเภทที่ใช้ทักษะการออกเสียงเป็นพื้นฐานของการอ่าน จึงเลือกกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลางที่มีบทร้องเป็นกิจกรรมหลักในการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้

7. ประโยชน์ของการเล่นเด็กไทยภาคกลาง

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับประโยชน์การเล่นเด็กไทยได้มีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่นพื้นบ้านไว้หลายทรรณะ กล่าวคือ

ผะอบ โปษะกฤษณะ (2532ข, หน้า 161-168) ผู้ก่อตั้งโครงการเผยแพร่เอกลักษณ์ไทย สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ท่านเป็นผู้หนึ่งที่ทำการศึกษา และรวบรวมการเล่นของเด็กภาคกลาง ได้ให้ทัศนะถึงเรื่องนี้ว่า ประโยชน์ของการเล่นไม่ใช่แค่ให้เติบโตแข็งแรง ยังให้ความรับผิดชอบ การรักษาระเบียบวินัย ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่เรากำลังไขว่คว้าหากันอยู่ การเล่นจะทำให้เกิดการเคารพกติกา รู้แพ้ รู้ชนะ ฝึกจิตใจให้เป็นคนดี

สมจินตนา กุปตสุนทร (2547, หน้า 38) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการละเล่นพื้นบ้านไทยว่า สามารถช่วยพัฒนาเด็กครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ดังนี้

1. เสริมสร้างพละนามัยที่สมบูรณ์ ช่วยฝึกกล้ามเนื้อต่างๆ พิจารณาตั้งแต่เด็กเล็ก ๆ การเล่นในร่ม เช่น “จับปูด้า ขยำปุ่นา” ต้องใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือที่ทำท่าทางประกอบส่วนเด็กระดับประถมศึกษาจะเป็นการฝึกกล้ามเนื้อใหญ่ เช่น วิ่งเปี้ยว วีรชีขาวสาร ลิงชิงหลัก น้ำขึ้นน้ำลง ปลาหมอตกกระทะ เป็นต้น
2. เสริมสร้างทักษะต่างๆ เพื่อพัฒนาทางด้านสติปัญญาและพัฒนาความคิด เช่น
 - 2.1 ฝึกทักษะในการใช้สายตาสังเกตและไหวพริบ ได้แก่ กาฟักไข่ วัวกระทิง เทวดานั่งเมือง
 - 2.2 ฝึกทักษะในการคิดต่างๆ เช่น อีตัก อีตีด อีขีด อีเขียน
 - 2.3 ฝึกทักษะความแม่นยำ เช่น การเล่นทอยกอง ทอยหลุม ทอยเส้น เป็นต้น
 - 2.4 ฝึกทักษะการใช้ประสาทสัมผัส สังเกต ไหวพริบ เช่น ปริศนาคำทาย มอญซ่อนผ้า โพงพาง การเล่นซ่อนหา ต่อไก่
 - 2.5 ฝึกทักษะเชาว์ปัญญา เช่น ปริศนาคำทาย
 - 2.6 ฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์ เช่น การเขียน การขีดเขียน การวาดภาพ การปั้น การเล่นโคลน
3. สร้างเสริมความเจริญทางจิตใจ โดยการปลูกฝังคุณธรรมอันจำเป็นแก่การเป็นพลเมืองดี เช่น ความอดทน ความสามัคคี ความรับผิดชอบ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย
4. ส่งเสริมความเจริญทางสติปัญญา เช่น ฝึกให้ใช้ความคิด ฝึกคาดคะเนเหตุการณ์ ฝึกสังเกต ความแม่นยำ

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2540ก, หน้า 5-12) ได้ริเริ่มแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ ที่เรียกว่า “กระบวนการเพลิน” หรือ plearning process คำว่า “plearning” มาจาก “playing + learning” หรือ “การเล่น – เรียน” “plearning” จึงเป็นอาการผลิตเพลินที่เกิดจากการเล่นเรียนนั่นเอง แนวคิดนี้ความจริงมีมานานแล้ว ตั้งแต่สมัย ฟร็อบเบล (Froebel) และ เพสตาลอซซี (Pestalozzi) ซึ่งได้เสนอแนวคิดเรื่องการเรียนปนเล่น หรือการเล่นปนเรียน สำหรับการสอนเด็กระดับปฐมวัย กระบวนการเพลินไม่ได้จำกัดการใช้เฉพาะกับเด็กปฐมวัยเท่านั้น แต่สามารถใช้กับผู้เรียนได้ทุกวัย เนื่องจากเป็นธรรมชาติของมนุษย์อยู่แล้ว

จากแนวคิดที่ผู้วิจัยได้ศึกษาสรุปว่า ประโยชน์ของการละเล่นเด็กไทยมีหลายประเภท แต่ละประเภทจะมีลักษณะพฤติกรรมการเล่นแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น สามารถช่วยพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีกติกการเล่นง่ายๆ การแพ้ชนะไม่มีส่วนสำคัญ แต่เล่นเพื่อความสนุกสนาน ได้ใช้

เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ผู้วิจัยเลือกเฉพาะประเภทการละเล่นที่มีบัตรประกอบของเด็กไทย ในภาคกลาง

8. การหาประสิทธิภาพกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยภาคกลาง

การหาประสิทธิภาพให้ได้ตามเกณฑ์ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537, หน้า 490-491) ได้กล่าวว่า การที่จะกำหนดเกณฑ์ให้มีค่าเท่าใดนั้น ผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85 หรือ 90/90 การกำหนดเกณฑ์ ประสิทธิภาพกระทำได้โดย การประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนเป็น 2 ประเภท คือ พฤติกรรม ต่อเนื่อง (กระบวนการ) พฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) กำหนดให้ประสิทธิภาพเป็น E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ประสิทธิภาพของกิจกรรม การละเล่นเด็กไทยภาคกลาง จะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่จดหมายว่า ผู้เรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรม กำหนดให้เป็นร้อยละของผลเฉลี่ยการทำการกิจกรรมระหว่างการใช้กิจกรรมการละเล่นเด็กไทย ภาคกลางต่อร้อยละของผลสอบหลังใช้กิจกรรมทั้งหมด นั่นคือ E_1 / E_2 คือ ประสิทธิภาพของ กระบวนการ / ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ โดยวิธีคำนวณ

E_1 คำนวณจากการเอาคะแนนการทำแบบทดสอบทุกกิจกรรมการละเล่นเด็กไทย ภาคกลางของนักเรียนระหว่างเรียนแต่ละคนมารวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ย เทียบส่วนเพื่อหาค่า ร้อยละ (80 ตัวแรก)

E_2 คำนวณจากการเอาคะแนนของนักเรียนที่ทดสอบหลังเรียนทุกกิจกรรม การละเล่นเด็กไทยภาคกลางทั้งหมดรวมกันแล้วหาค่าเฉลี่ยเทียบส่วนหาค่าร้อยละ (80 ตัวหลัง)

วิธีการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการละเล่นเด็กไทยภาคกลาง เพื่อพัฒนาการ อ่านสะกดคำ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537, หน้า 494) กล่าวว่า การทดลองหาประสิทธิภาพของ กิจกรรม จะต้องนำกิจกรรมไปทดลองใช้ (try out) เพื่อปรับปรุงแก้ไข (train run) เพื่อนำผลที่ได้ มาปรับปรุงแก้ไข เสร็จแล้วจึงดำเนินการผลิตเป็นจำนวนมากหรือใช้สอนในชั้นเรียนตามปกติ ได้ การทดลองมีขั้นตอนดังนี้

1. สำหรับทดลองแบบเดี่ยว (1:1) เป็นการทดลอง ครู 1 คน ต่อเด็ก 1 คน ให้ ทดลองกับเด็กอ่อนเสียก่อนทำการปรับปรุงแล้วนำไปทดลองกับเด็กปานกลาง และนำไปทดลอง กับเด็กเก่ง อย่างไรก็ตามหากเวลาไม่อำนวยและสภาพการณ์ไม่เหมาะสม ก็ให้ทดลองเฉพาะกับ เด็กอ่อนหรือปานกลาง

2. สำหรับการทดลองแบบกลุ่ม (1:10) เป็นการทดลองที่ครู 1 คน ต่อเด็ก 6-12 คน โดยให้เด็กคละกัน ทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อน ห้ามทดลองกับเด็กอ่อนล้วน หรือเด็กเก่งล้วน เวลาทดลองจะต้องจับเวลาด้วยว่ากิจกรรมแต่ละกลุ่มใช้เวลาเท่าไร

3. สำหรับการทดลองภาคสนามหรือกลุ่มใหญ่ (1:100) เป็นการทดลองที่ครู 1 คน กับเด็กทั้งชั้น 30 - 40 คน (หรือ 100 คน สำหรับชุดการสอนรายบุคคล) ชั้นที่เลือกมาทดลอง

จะต้องมีนักเรียนคละกัน ทั้งเก่งและอ่อน ไม่ควรเลือกห้องเรียนที่มีเด็กเก่ง หรือ เด็กอ่อนล้วน หลังการทดลอง ค้นคว้าหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุงแก้ไข ผลลัพธ์ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ต่ำกว่าเกณฑ์ได้ไม่เกิน 2.5 %

จากการศึกษาเกี่ยวกับการหาประสิทธิภาพกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลาง สรุปได้ว่า คุณภาพของกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลางที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์ 80/80 หมายถึง

80 ตัวแรก คือ คำร้อยละของคะแนนที่นักเรียนสามารถอ่านสะกดคำระหว่างเรียน ได้ถูกต้อง

80 ตัวหลัง คือ คำร้อยละของคะแนนที่นักเรียนสามารถอ่านสะกดคำหลังเรียนได้ ถูกต้อง

ความสามารถในการอ่านสะกดคำ

1. ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นมากในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ในชีวิตประจำวันต้องอาศัยการอ่านจึงจะสามารถเข้าใจและสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า ลักษณะของกระบวนการเป็นลำดับที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราวของสารที่ผู้อ่านสามารถบอกความหมายได้

กรมวิชาการ (2546ก, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของการอ่านไว้ ดังนี้ การอ่าน หมายถึงการแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียน เขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระจากเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

บันลือ พฤกษ์วัน (2545, หน้า 75-76) การอ่านอาจแบ่งไว้ 3 ระดับ คือ ระดับแรก อ่านออก หมายถึงสามารถอ่านออกเสียงเป็นคำ เป็นประโยค ไม่จำเป็นต้องทราบความหมาย ทุกคำ ระดับสูงขึ้น อ่านได้เป็นคำอ่านเป็นประโยคตีความได้ตรงกับสิ่งที่อ่าน สามารถหาเหตุผลจากสิ่งที่อ่าน ระดับสูงสุด อ่านเป็นและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งตีความวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เปลื้อง ณ นคร (2538, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า หมายถึง การถ่ายทอดความคิดจากหนังสือของผู้ประพันธ์ไปยังผู้อ่าน ผู้ประพันธ์ต้องการให้ ผู้อ่านได้ใช้ความคิด ความรู้สึกของตนสามารถตีความของหนังสือได้

กองทัพ เคลือบพนิชกุล (2547, หน้า 81) ได้ให้ความหมายของการอ่านจากวิชาการและผู้รู้หลายท่าน สรุปไว้ดังนี้ การอ่าน คือ ส่วนหนึ่งของกระบวนการสื่อสารเป็น

ขั้นตอนของการรับสาร โดยผู้อ่านใช้ประสาทสัมผัสทางตารับภาพ คือ ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์อื่นใด ผ่านกระบวนการทางความคิด เพื่อทำความเข้าใจกับเรื่องราวต่างๆ แล้วตีความหมายออกมา

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการแปลความหมายจากตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่รับรู้ และเกิดความเข้าใจ ความรู้ ความคิด สามารถนำความหมายเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

2. ความสำคัญของการอ่าน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 2) การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่ใช้ในการแสวงหาความรู้ การรู้และใช้วิธีการอ่านที่ถูกต้อง จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้อ่านมีพื้นฐานในการอ่านที่ดี ทั้งจะช่วยให้เกิดความชำนาญและมีความรู้กว้างขวาง

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 1) ให้ความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านทำให้เกิดการพัฒนาด้านสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและค่านิยมต่างๆ รวมทั้งช่วยในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต การอ่านจึงมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์อย่างยิ่ง สำคัญต่อชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ ผู้อ่านมากย่อมรู้มากถ้านำความรู้นั้นมาใช้ประโยชน์ต่อสังคม สังคมนั้นย่อมมีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาไปในทางที่ถูกที่ควร และสำคัญต่อการเรียนเพราะการอ่านเป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมทั้งหลายในการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อความสำเร็จ การอ่านเป็นทักษะสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

สรุปได้ว่า จากการศึกษาความสำคัญของการอ่าน มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ พัฒนาความรู้ ความสามารถ สติปัญญา พฤติกรรม ค่านิยมต่างๆ ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งการปรับตัวในสังคมอย่างมีความสุข พัฒนาอาชีพ

3. จุดมุ่งหมายของการอ่าน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537, หน้า 5-6) ได้สรุปจุดมุ่งหมายการอ่านของคลิฟฟอร์ด, และฮิวเบอร์ (Clifford, & Huebner, 1991, p.167) ไว้ดังนี้

1. ตอบสนองอารมณ์ผู้อ่านพอใจ
2. ช่วยให้พบความต้องการในชีวิตประจำวัน เพราะการอ่านจะช่วยชดเชยอารมณ์ที่ขาดหายไป และช่วยตอบสนองความต้องการในส่วนของอารมณ์หรือความรู้สึกที่ต้องการ
3. ติดตามเรื่องที่ได้รับฟังจากผู้อื่น
4. ส่งเสริมให้มีสมาธิหรือวันในการอ่านเรื่องอื่นๆ เพิ่มขึ้น
5. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

6. ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของสมอง
 7. ช่วยให้มีความรู้เพิ่มขึ้น สามารถใช้ประกอบการต่างๆ
 8. รู้จักสถานที่ที่ไม่สามารถเดินทางไปเยือน แต่สามารถหาประสบการณ์ได้จาก
- การอ่าน
9. ส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์ โดยการอาศัยแนวทางจากเรื่องที่อ่าน
 10. มีความคิดเป็นอิสระในการเลือกเรื่องที่อ่าน
 11. มีความเฉลียวฉลาด โดยใช้ความรู้และแนวคิดจากการอ่านไปสนทนาได้ตอบ
- กับ ผู้อื่นได้
12. เป็นการใช้เวลาในการพักผ่อน
 13. ช่วยให้เกิดความสนใจในเรื่องใหม่ๆ
 14. ส่งเสริมการฝึกทักษะการอ่านขั้นพื้นฐานไปสู่ขั้นที่สูงขึ้นไป
 15. ช่วยให้มีสุขภาพจิตดี
 16. เปิดเผยความลึกซึ้งในเรื่องราวบางอย่างที่ผู้อ่านยังไม่เคยรู้มาก่อน
 17. ช่วยให้มีความคิดแตกฉานมากขึ้น
 18. เป็นการฝึกให้มีระดับความคิดสูงขึ้น
 19. ส่งเสริมให้ผู้อ่านมีน้ำใจเป็นนักกีฬา
 20. นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาแก้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และ
- เรื่องส่วนตัว
21. ส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับผู้เขียน
 22. ส่งเสริมให้ผู้อ่านสามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ด้วยความเชื่อมั่น
- มากยิ่งขึ้น
23. พัฒนาคุณค่าทางสังคมโดยอาศัยความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ประโยชน์ให้
- กว้างขวางขึ้น
24. ช่วยให้อ่านมีหูตากว้างไกล
- สมพร แพ่งพิพัฒน์ (2547, หน้า 124-125) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการอ่านมี 5 ประการ ดังนี้
1. การอ่านเพื่อความรู้
 2. การอ่านเพื่อความบันเทิง
 3. การอ่านเพื่อความคิดแปลกใหม่
 4. การอ่านเพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพ
 5. การอ่านเพื่อพัฒนาอาชีพ
- มิลเลอร์ (Miller, 1972, p.12) ได้แบ่งจุดมุ่งหมายของการอ่านไว้ 6 ประการ คือ
1. อ่านเพื่อจับใจความอย่างคร่าวๆ

2. อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
3. อ่านเพื่อสำรวจรายละเอียดและจับใจความสำคัญทั่วไป
4. อ่านเพื่อเข้าใจให้ถ่องแท้
5. อ่านเพื่อใช้วิจารณ์ตามข้อความที่อ่าน
6. อ่านเพื่อการวิเคราะห์ข้อความหรือแนวคิดในเรื่องที่อ่าน

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นทักษะที่จำเป็นในการศึกษาค้นคว้าในการอ่านแต่ละครั้ง ผู้อ่านต้องตั้งจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ แต่ละบุคคลจะตั้งจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน แต่โดยส่วนใหญ่เพื่อนำมาใช้ในการดำรงชีวิตและความบันเทิง พัฒนาตนเอง

4. จิตวิทยาในการอ่าน

จิตวิทยาในการอ่านเป็นกระบวนการทางด้านสรีรวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน ซึ่งนักการศึกษาที่สนใจด้วยการอ่านได้กล่าวถึงจิตวิทยาของการอ่านในลักษณะต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านในเรื่องของกระบวนการอ่านขั้นตอนในการอ่าน ความพร้อมในการอ่าน ความสนใจในการอ่าน และเจตคติด้านการอ่าน ดังนี้

4.1 กระบวนการอ่าน

ในการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญ ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการอ่านเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ซึ่งกรมวิชาการ ได้ให้นิยามศัพท์ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ถึงกระบวนการอ่านไว้ดังนี้

การอ่านเป็นกระบวนการซึ่งผู้อ่านสร้างความหมายหรือพัฒนา การตีความระหว่างการอ่านผู้อ่านจะต้องรู้หัวข้อเรื่อง รู้จุดประสงค์การอ่าน มีความรู้ทางภาษาที่ใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้ในหนังสืออ่าน จะใช้ประสบการณ์เดิมที่เป็นประสบการณ์พื้นฐานทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน กระบวนการอ่านมีดังนี้

4.1.1 การเตรียมการอ่าน ผู้อ่านจะต้องอ่านชื่อเรื่อง หัวข้อย่อยจากสารบัญเรื่อง อ่านคำนำให้ทราบจุดมุ่งหมายของหนังสือ ตั้งจุดประสงค์การอ่าน จะอ่านเพื่อความเพลิดเพลินหรืออ่านเพื่อหาความรู้ วางแผนการอ่านโดยอ่านหนังสือตอนใด ตอนหนึ่งว่ามีความยากง่ายอย่างไร หนังสือมีความยาวมากน้อยเพียงใด รูปแบบของหนังสือเป็นอย่างไรเหมาะสมกับผู้ใดบ้างที่จะอ่าน เดาความว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไรบ้าง เตรียมสมุด เตรียมดินสอ สำหรับจดบันทึกข้อความหรือเนื้อเรื่องที่สำคัญขณะอ่าน

4.1.2 การอ่าน ผู้อ่านจะอ่านหนังสือให้ตลอดเล่มหรือเฉพาะตอนที่ต้องการอ่าน ขณะอ่านผู้อ่านจะใช้ความรู้จากการอ่านคำ ความหมายของคำมาใช้ในการอ่านรวมทั้งรู้จักแบ่งวรรคตอนด้วย การอ่านเร็วจะมีส่วนช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจในเรื่องได้ดีกว่าผู้อ่านช้า ซึ่งจะสะกดคำอ่านหรืออ่านย้อนไปย้อนมา ผู้อ่านจะใช้บริบทหรือคำแวดล้อมช่วยในการตีความหมายของคำทำความเข้าใจข้อความที่อ่าน ผู้อ่านจะจดบันทึกข้อความที่มีความสำคัญหรือเขียนแสดงความคิดเห็นตีความ ข้อความที่อ่านตอนใดที่ไม่เข้าใจอ่านซ้ำเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง ขยาย

ความคิดจากการอ่าน จับคู่กับเพื่อนสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตั้งข้อสังเกตจากเรื่องที่อ่านถ้าเป็นการอ่านบทกลอนต้องอ่านทำนองเสนาะดังๆ เพื่อฟังเสียงการอ่านและเกิดจินตนาการ

การอ่านสำรวจ ผู้อ่านจะต้องอ่านซ้ำ โดยเลือกอ่านตอนใดตอนหนึ่ง ตรวจสอบคำ ภาษาที่ใช้ สำรวจโครงเรื่องของหนังสือ เปรียบเทียบหนังสือที่อ่านกับหนังสือที่เคยอ่าน สำรวจและเชื่อมโยงเหตุการณ์ในเรื่องและการลำดับเรื่อง สำรวจคำสารบัญที่ใช้ในหนังสือ

4.1.3 การขยายความคิด ผู้อ่านจะสะท้อนความเข้าใจในการอ่าน บันทึกข้อคิดเห็น คุณค่าของเรื่อง เชื่อมโยงเรื่องราวในเรื่องกับชีวิตจริง ความรู้สึกจากการอ่าน การจัดทำโครงงาน หลักการอ่าน เช่น วาดภาพ เขียนบทละคร เขียนบันทึกรายงานการอ่านอ่านเรื่องอื่นๆ ที่ผู้เขียนคนเดียวกันแต่ง อ่านเรื่องเดิมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่านเพื่อให้ได้ความรู้ที่ชัดเจน และกว้างขวางขึ้น (กรมวิชาการ, 2546ก, หน้า 190-191)

กระบวนการอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนเนื่องจากเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความคิด และเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียน นักการศึกษาได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการอ่านไว้ดังนี้ คือ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 68) กล่าวว่า การอ่านเป็นการทำงานที่สัมพันธ์กับสองกระบวนการ คือ กระบวนการกลไกซึ่งเกี่ยวข้องกับการนำสิ่งเร้าเข้าสู่สมองอีกกระบวนการหนึ่งเป็นการรับรู้ซึ่งเกี่ยวข้องกับการแปลความของสิ่งเร้าหลังจากที่เข้าสู่สมอง แล้วจะเห็นได้ว่าการอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของตา หู และสมอง ตาจะจำแนกสิ่งที่มองเห็นแล้วส่งไปสมองเพื่อแปลความ ผู้อ่านจะอ่านเร็ว อ่านช้า หรือมีปัญหาในการอ่านก็ขึ้นอยู่กับ การเคลื่อนไหว การย่นมองกลับและการกวาดสายตา ในแต่ละบรรทัด การพัฒนาการเคลื่อนไหวสายตาจึงเป็นสิ่งสำคัญ ส่วนหูเป็นอวัยวะที่รับฟังหรือได้ยินเสียง หากมีอาการผิดปกติจนไม่สามารถแยกได้ว่าเป็นเสียงอะไรหรือไม่ได้ยินเสียง จะมีผลกระทบต่อกระบวนการอ่านและการพูดเช่นกัน ประการสุดท้ายคือสมองซึ่งเป็นตัวควบคุมการทำงาน ทำหน้าที่รับรู้ แปลความหรือสัญลักษณ์ต่างๆ ถ้าสมองไม่พัฒนาไปตามลำดับขั้นตอนจะทำให้เกิดอาการผิดปกติส่งผลกระทบต่อผลของการอ่านของเด็กเป็นอย่างมาก

ดังนั้น กระบวนการอ่านจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพทางการอ่านของผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง การที่จะให้ผู้เรียนอ่านแล้วเกิดการเรียนรู้ได้นั้นจะต้องคำนึงถึงกระบวนการอ่านที่ประกอบด้วยกระบวนการกลไก ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะที่ใช้ในการอ่านคือ ตา หู ปาก และสมอง อีกองค์ประกอบหนึ่งก็คือกระบวนการรับรู้ ซึ่งอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างการแปลความหมายสัญลักษณ์ การเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์นั้นแล้วเชื่อมโยงเข้ากับความรู้เดิม ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ใหม่ที่กว้างขวางชัดเจนมากขึ้น

4.2 ขั้นตอนในการอ่าน

การเตรียมตัวเริ่มต้นสอนอ่านผู้สอนต้องทราบถึงขั้นตอนในการอ่านเพื่อเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตนเกี่ยวกับการอ่านได้ถูกต้อง

ขั้นตอนในการอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการที่จะฝึกให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตนเกี่ยวกับการอ่านได้ถูกต้อง การฝึกอ่านอย่างมีลำดับขั้นตอนจะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการอ่านได้เป็นอย่างดี

4.3 ความพร้อมในการอ่าน

การอ่านจะมีประสิทธิภาพดีหากผู้เรียนมีความพร้อม ครูจะต้องฝึกให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมก่อนการสอนอ่าน ได้แก่ ให้เด็กรู้ประโยชน์ของการอ่าน จัดประสบการณ์ทางภาษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพื้นฐานในการอ่านที่พอเพียง ให้ผู้เรียนมีความหวังว่าตนจะอ่านให้ผู้อื่นฟังเข้าใจ ให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการอ่านตามลำดับขั้นตอน ให้ผู้เรียนเห็นความแตกต่างและความคล้ายกันของตัวอักษร ให้ผู้เรียนมีความสนใจในการอ่านและให้ผู้เรียนรู้จักโครงสร้างของประโยคที่ได้จากนิทานเพื่อเป็นพื้นฐานในการอ่าน นักการศึกษาได้กล่าวถึงความพร้อมในการอ่านไว้ดังนี้

อังคณา จุโฑทก (2542, หน้า 25) สรุปเรื่องความพร้อมในการอ่าน หมายถึง สภาพทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคมของผู้เรียนที่มีระดับความสามารถเหมาะสม และคล่องตัวในการที่จะอ่านได้อย่างไม่มีอุปสรรค

สรุปได้ว่า ความพร้อมทางการอ่าน เป็นการเตรียมสภาพของผู้เรียนให้พร้อมที่จะอ่านทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมแวดล้อมของผู้อ่านให้ถึงระดับที่จะช่วยให้อ่านได้อย่างไม่มีอุปสรรค ผู้อ่านสามารถจะจำเนื้อหาที่อ่านได้

4.4 ความสนใจในการอ่าน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 13-17) ให้นิยามความสนใจว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ และทำให้บุคคลเอาใจใส่ตลอดจนทำการจนบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น และได้สรุปความสนใจในการอ่านของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัยไว้ดังนี้

1. อายุ 3 - 5 ปี ชอบเรื่องจินตนาการ และเรื่องที่อยู่เบื้องหลังเหตุผลเพื่อคำถามว่า "ทำไม" และ "อย่างไร"
2. อายุ 6 - 8 ปี ชอบอ่านเรื่องผจญภัย และเริ่มต้นอ่านด้วยตนเองอย่างมีอิสระ
3. อายุ 9 - 11 ปี ชอบอ่านเรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ ประวัติบุคคลที่มีชื่อเสียง

5. อายุ 14-16 ปี เด็กหญิงชอบอ่านเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรัก ส่วนเด็กชายชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับกีฬา และวิทยาศาสตร์

ฉะนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนเพื่อส่งเสริมทักษะและการอ่านให้ผู้เรียน ครูต้องมีความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับทฤษฎี การอ่านและจิตวิทยาการอ่านเป็นอย่างดี สามารถนำไปใช้เป็นหลักหรือแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการอ่านให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนต่อไป

5. หลักและทฤษฎีการสอนอ่าน

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอ่านไว้ ดังนี้

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2547, หน้า 31-32) กล่าวว่า ในการอ่านต้องตั้งวัตถุประสงค์ไว้ในรูปที่สามารถสังเกตและจัดพฤติกรรมได้ จึงเรียกว่า วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (behavioral or performance objectives) เพราะเป็นวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและรัดกุม สามารถระบุสิ่งที่ต้องการจะประเมินผลการกระทำของผู้เรียนได้ เช่น ตัวอย่างต้องการให้ผู้่านทำ ขนเมคักเป็น และเมื่อผู้อ่านอ่านหนังสือวิธีทำขนมต่างๆ และหลังจากอ่านแล้ว ผู้อ่านสามารถทำ ขนมเค้กได้นั้นก็หมายความว่าบรรลุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมแล้ว

แลปป์, และฟลัด (Lapp, & Flood, 1987, pp.289-290) ได้รวบรวมทฤษฎีการจัดลำดับข้อความ และวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีผลต่อการอ่านไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีเน้นการจัดลำดับข้อความ ทฤษฎีนี้เน้นว่าเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องหลักจิตวิทยา คือ การรับรู้ข่าวสาร และเมื่อรับรู้ข่าวสารแล้วนำไปเปรียบเทียบกับประสบการณ์เดิมเป็นความรู้ใหม่ โดยที่ผู้อ่านรับรู้ข่าวสารแล้วนำไปเปรียบเทียบกับประสบการณ์เดิมของจริง หรือภาพไม่ตรงกับข้อความดังกล่าวก็จะอ่านข้อความช้า ถ้าข่าวสารที่อ่านให้ความรู้สึกในทางลบจะต้องใช้เวลารับรู้มากกว่าข่าวสารให้ความรู้สึกในทางบวก จากนั้นสมองก็จะบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับรูปร่างของคำและความหมายของประโยคได้

2. ทฤษฎีการวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความ ทฤษฎีนี้เน้นว่าผู้อ่านมีวิธีการที่จะดึงข้อความที่มีความหมายคล้ายกันมาเกี่ยวข้องกัน หรือจัดข้อความที่ไม่ต้องการออก ข้อความที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจะมีความสัมพันธ์กันทางบวกความสัมพันธ์ คือ ความเกี่ยวข้องความหมายในแต่ละประโยค

คาร์รอล (Carroll, 1964, p.188) กล่าวถึงทฤษฎีการอ่าน ควรยึดหลักการอ่าน 3 ประการ คือ

1. การเสริมแรง (reinforcement) เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการวางเงื่อนไขในการเรียนการสอนมีความมั่นคงถาวร ในการอ่านนั้นลำพังแต่การฝึกอ่านอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้นักเรียนอ่านหรือจะจำความได้ ต้องอาศัยการเสริมแรงเข้าช่วย ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการใช้การเสริมแรงด้วย

พอที่จะทำให้นักเรียนอ่านหรือจะจำความได้ ต้องอาศัยการเสริมแรงเข้าช่วย ครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการใช้การเสริมแรงด้วย

2. การหยั่งเห็น (insight) เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยฉับพลันของเด็กแต่เกิดหลังจากที่เด็กลองผิดลองถูกมาหลายครั้ง เช่น เด็กเห็นคำว่า "กิน" มาก่อน แล้วพบคำว่า "บิน" เด็กก็จะอ่านว่า "กิน" แต่เมื่อได้รับการสอนหรือไม่ลองสะกดดูเป็นประสบการณ์แก่เด็กเด็กก็จะอ่าน "บิน" ได้ถูกต้อง

3. ทฤษฎีพัฒนาการของเพียเจต์ (Piaget) กล่าวว่าความรู้คือ ประสบการณ์ที่ได้รับการสะสม (cumulative) มาแล้วในอดีต กล่าวคือ เมื่อเด็กมีปฏิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกแล้วได้ผลลัพธ์ออกมา ก็จะเก็บสะสมไว้ในตัว เมื่อเด็กพบเหตุการณ์เช่นเดิมอีก เด็กจะคาดหวังทันทีว่าผลลัพธ์ควรจะออกมาเหมือนที่เคยเป็นมาแล้ว เป็นประสบการณ์ที่จะก่อให้เกิดความคิดต่าง ๆ ไปใช้ การทำปฏิริยาตอบสนองสิ่งเร้าที่เด็กพบครั้งต่อไป

การกำหนดพฤติกรรมการเรียนรู้ของบลูม (Bloom) (ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน, 2547, หน้า 31-32) ที่เป็นแนวคิดในการอ่านสามารถนำมาใช้ในการอ่านได้เป็นอย่างดีซึ่ง บลูม (Bloom) ได้กำหนดพฤติกรรมไว้ในรูปของอนุกรมวิธาน (taxonomy) แยกเป็น 3 ประเภท (domains) ดังนี้

1. ด้านสติปัญญา (cognitive domain) เป็นพฤติกรรมในด้านกิจกรรมของตนเอง จำแนกได้เป็นส่วนย่อย 6 ระดับคือ

1.1 ความรู้ คือ รู้ในข้อเท็จจริงต่างๆ รู้สิ่งที่เฉพาะแนวทาง เงื่อนไข แนวโน้ม โครงสร้าง หลักการ และกระบวนการ

1.2 ความเข้าใจ มีความสามารถในการแปลความ ตีความ อธิบายโยงความสัมพันธ์ แนะนำ บอกแนวโน้มได้

1.3 การนำไปใช้ เป็นความสามารถที่สามารถนำหลักการต่างๆ มาใช้ได้ อย่างถูกต้อง คือ แก้ปัญหาได้ สรุปความคิดรวบยอดได้

1.4 วิเคราะห์ สามารถจำแนกจากส่วนรวมมาเป็นส่วนย่อยได้ พิจารณาเหตุผล หาความสัมพันธ์ของส่วนย่อยต่างๆ นั้นได้ และมองเห็นโครงสร้างของส่วนต่างๆ ที่ประกอบกันเป็นส่วนใหญ่

1.5 สังเคราะห์ ความสามารถในการรวบรวมประเด็นย่อยต่างๆ ส่วนย่อย อาจมาจากแหล่งต่างๆ กัน เมื่อสังเคราะห์แล้วจะเปลี่ยนรูปแบบหรือโครงสร้างใหม่ การสังเคราะห์เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับความคิดริเริ่ม แต่อาจจะไม่เป็นความคิดริเริ่มที่เสรีทั้งหมด เพราะมีขอบเขตจำกัดของปัญหา หรือขอบข่ายของงานและข้อมูลที่กำหนดไว้

1.6 การประเมินผล เป็นความสามารถในการตัดสินคุณค่า เกณฑ์การตัดสิน อาจขึ้นอยู่กับเงื่อนไขภายใน หรือภายนอกตัวบุคคล แล้วแต่จุดหมายปลายทางที่ต้องการ

2.1 การยอมรับ เป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งเร้า เช่น ความพอใจ การยอมรับ การรับฟัง หรือความตั้งใจ

2.2 การตอบสนอง คือ การมีปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้า เช่น พอใจในสิ่งที่จะเรียน ความเต็มใจที่จะร่วมในกิจกรรม

2.3 คุณค่ามีความรู้สึกชื่นชม มีความเชื่อและเห็นคุณค่า การรวบรวมจากการที่พอใจหรือยอมรับ หรือมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียนจะเกิดความคิดรวบยอดเฉพาะตน สามารถจะรวบรวมจัดระบบ ซึ่งตรงกับอุดมคติ หรือความต้องการของตน

3. ด้านทักษะ (psychomotor domain) เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกที่เห็นได้จากการกระทำ เช่น การรับรู้ (perception) การเลียนแบบ และสามารถริเริ่มกระทำด้วยตนเอง หรือเกิดแนวคิดใหม่ ปฏิบัติพลิกแพลงไปจากหลักการเดิมเมื่อได้ทราบถึงพฤติกรรมต่างๆ ในการเรียนรู้ ดังนั้น ในการอ่านจึงต้องตั้งวัตถุประสงค์ไว้ในรูปที่สามารถสังเกตและจัดพฤติกรรมได้ จึงเรียกว่า วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (behavioral or performance objectives) เพราะเป็น วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและรัดกุม สามารถระบุสิ่งที่ต้องการจะประเมินผลการกระทำของผู้เรียนได้ เช่น ตัวอย่างต้องการให้ผู้อ่านทำขนมเค้กเป็น และเมื่อผู้อ่านอ่านหนังสือวิธีทำขนมต่างๆ และหลังจากอ่านแล้ว ผู้อ่านสามารถทำขนมเค้กได้นั้นก็หมายความว่าบรรลุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมแล้ว

ทฤษฎีการอ่าน เป็นกระบวนการแปลความหมายจากตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ ที่รับรู้ และเกิดความเข้าใจ ความรู้ ความคิด สามารถนำความหมายเหล่านั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยการผสมผสานแนวคิดของนักวิชาการ นักการศึกษาหลายๆ ท่าน ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 56-59) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีเน้นความสัมพันธ์ของข้อความ เป็นทฤษฎีที่เน้นใจความสำคัญของสารเป็นหลัก ในข้อความหนึ่งๆ จะมีใจความสำคัญ เมื่อผู้อ่านได้อ่านสารแล้วจะนำใจความสำคัญในแต่ละข้อความมารวมกัน โดยให้ต่อเนื่องแล้วทำความเข้าใจข้อความเหล่านั้นอีกครั้งหนึ่ง

2. ทฤษฎีการวิเคราะห์ข้อความ เป็นทฤษฎีที่เน้นความสำคัญขององค์ประกอบย่อยของประโยค ได้แก่ ประธาน กริยา กรรม และส่วนขยาย นอกจากนั้นต้องรู้จักคำชนิดต่างๆ เช่น คำนาม สรรพนาม กริยา การเข้าใจหน้าที่และความหมายที่แท้จริงจะช่วยให้เกิดความเข้าใจความหมายของข้อความหรือเรื่องที่อ่าน

ทั้งสองทฤษฎีนี้มีความสัมพันธ์กับลำดับขั้นของการอ่านของบลูม (Bloom) คือ
1) ความรู้ ความจำ 2) ความเข้าใจ 3) การนำไปใช้ 4) การวิเคราะห์ 5) การสังเคราะห์ และ 6) การประเมินค่า ผู้อ่านจะเข้าใจข่าวสารได้นั้น สมองต้องจดจำและทำความเข้าใจความหมาย

ของคำหรือประโยคซึ่งเป็นขั้นตอนของการจำ ความเข้าใจ และนำมาเปรียบเทียบความรู้เดิมกับความรู้ใหม่การเปรียบเทียบต้องอาศัยการวิเคราะห์เพื่อแยกรายละเอียด การสังเคราะห์เพื่อหาความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างแล้วจึงประเมินค่า เพื่อใช้ในการตัดสินใจ การที่จะหาความสัมพันธ์ของข้อความให้สอดคล้องกับลำดับทั้ง 6 ชั้นนั้นต้องอาศัยทฤษฎีการวิเคราะห์เชื่อมโยงข้อความ

6. ความหมายของความสามารถในการอ่านสะกดคำ

วิธีการอ่านโดยการนำเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดมา เรียงกันตามแนวคิด ทฤษฎี ของนักวิชาการ ดังนี้

วรรณิ โสมประยูร (2539, หน้า 542) ได้ให้ความหมายวิธีการสะกดคำว่า เป็นวิธีการเรียงลำดับอักษรภายในคำหนึ่ง เพื่อให้ออกเสียงได้ชัดเจนและสื่อความหมายได้ถูกต้องตามที่ต้องการ

ทัศนีย์ สุขเมธี (2542, หน้า 38) ให้ความหมายการสะกดคำไว้ว่า หมายถึง การวางสระ วรรณยุกต์ถูกต้อง ทำให้อ่านง่ายและถูกต้อง

การอ่านสะกดคำแจกลูกเป็นกระบวนการขั้นพื้นฐานของการนำเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์และเสียงตัวสะกด มาประสมเสียงกัน ทำให้ออกเสียงคำต่างๆ ที่มีความหมายในภาษาไทย การแจกลูกและสะกดคำ บางครั้งเรียกรวมกันว่า “การแจกลูกสะกดคำ” เพราะในการสอนแจกลูกสะกดคำจะดำเนินการไปด้วยกันอย่างประสมกลมกลืน เพื่อให้นักเรียนได้หลักเกณฑ์ทางภาษาทั้งการอ่านและการเขียนไปพร้อมกัน (กรมวิชาการ, 2546ก, หน้า 138)

ตัวสะกด หมายถึง พยัญชนะที่ประกอบอยู่ท้ายสระและมีเสียงประสมเข้ากับสระทำให้เกิดเสียงแตกต่างกันตามตามตัวพยัญชนะที่นำมาประกอบ จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ ตัวสะกดตรงตามมาตรา และตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา มาตราตัวสะกดไทยมี 8 มาตรา ดังนี้

1. มาตราแม่ กก ใ้ ก เป็นตัวสะกด
2. มาตราแม่ กง ใ้ ง เป็นตัวสะกด
3. มาตราแม่ กน ใ้ น เป็นตัวสะกด
4. มาตราแม่ กต ใ้ ต เป็นตัวสะกด
5. มาตราแม่ กบ ใ้ บ เป็นตัวสะกด
6. มาตราแม่ กม ใ้ ม เป็นตัวสะกด
7. มาตราแม่ เกย ใ้ ย เป็นตัวสะกด
8. มาตราแม่ เกอว ใ้ ว เป็นตัวสะกด

การสะกดคำ หมายถึง การอ่านโดยการนำเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดมาประสมเป็นคำอ่าน การอ่านสะกดคำจะต้องให้นักเรียนสังเกตรูปคำพร้อมๆ กัน การอ่านและสอนอ่านสะกดคำพร้อมกับการเขียน ครูจะต้องให้อ่านสะกดคำแล้วเขียนคำพร้อมๆ กับการสอนสะกดคำจะนำคำที่มีความหมายมาสอน เมื่อสะกดคำจนจำคำได้แล้ว ต่อไปจะต้องไม่

ใช้วิธีการสะกด เพราะการสะกดคำจะเป็นเครื่องมือการอ่านคำใหม่ จึงให้อ่านเป็นคำโดยไม่ต้องสะกดคำ มิฉะนั้นนักเรียนจะจับใจความไม่ได้ และอ่านได้ช้า

การสะกดคำมีวิธีการสะกดคำได้หลายวิธี ถ้าสะกดคำเพื่ออ่านจะสะกดคำตามเสียง ถ้าสะกดคำเพื่อเขียนจะสะกดคำตามรูป การสะกดคำจะสะกดคำเฉพาะคำที่เป็นคำไทย ตัวสะกดตรงตามรูปคือ แม่กง ใ้ ง สะกด แม่กน ใ้ น สะกด

การแจกลูกมีความหมายเป็น 2 นัย (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 157-158) ดังนี้

นัยแรก หมายถึง การแจกลูกในมาตราตัวสะกดแม่ ก กา กง กน กม เกย เกอว กก กค และ กบ การแจกลูก จะเริ่มจากการสอนให้จำและออกเสียงพยัญชนะและสระให้ได้ก่อนจากนั้นจะเริ่มแจกลูกในมาตราแม่ ก กา (ไม่มีเสียงตัวสะกด) จะใช้การสะกดคำไปที่ละคำ ไล่ไปตามลำดับของสระ แล้วจึงอ่านโดยไม่สะกดคำ จึงเรียกว่าแจกลูกสะกดคำ นักเรียนจะต้องอ่านคำในมาตราตัวสะกดให้คล่องตามลำดับแม่ ก กา แม่กง แม่กน จนถึง แม่กก แม่กค และ แม่กบ จากนั้นจะอ่านเป็นเรื่อง เพื่อประยุกต์หลักการอ่าน นำไปสู่การอ่านที่เป็นเรื่องอย่างหลากหลาย นักเรียนอ่านบ่อยอ่านมากก็จะเกิดทักษะในการอ่านมากขึ้น

นัยที่สอง หมายถึง การเทียบเสียง เป็นการแจกลูกวิธีหนึ่ง เมื่อนักเรียนอ่านคำได้แล้ว ให้นำรูปคำมาแจกลูกโดยการเปลี่ยนพยัญชนะต้นหรือพยัญชนะท้าย เช่น บ้าน สุตรของ คำ คือ ำ น ให้หาพยัญชนะต้นมาอ่านแทน เช่น กำน ปำน รำน ลำน คำน เป็นต้น หลักการเทียบเสียง คือ อ่านสระเสียงยาวก่อนอ่านสระเสียงสั้น สอนคำที่มีความหมาย เป็นต้น

สรุป ความสามารถในการอ่านสะกดคำ หมายถึง การอ่านคำที่มีพยัญชนะ สระวรรณยุกต์ และตัวสะกดมาที่ระสมกันตรงตามมาตราตัวสะกด เป็นคำที่มีความหมายได้ถูกต้อง และรู้ความหมายของคำจากบทร้องเล่น

7. ความสำคัญของการอ่านสะกดคำ

การสะกดคำแจกลูกเป็นเรื่องจำเป็นมากสำหรับผู้เริ่มเรียน หากครูไม่ได้สอนแจกลูกสะกดคำนักเรียนในระยะเริ่มเรียนการอ่าน นักเรียนจะขาดหลักเกณฑ์การประสมคำ ทำให้เมื่ออ่านหนังสือมากขึ้นจะสับสน อ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือผิด ซึ่งเป็นปัญหาของเด็กนักเรียนไทยในปัจจุบัน ผลจากการอ่านไม่ออกย่อมส่งผลต่อการเรียนวิชาอื่นๆ ด้วย เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การสอนแจกลูก ครูควรเริ่มเมื่อนักเรียนอ่านเป็นไปได้สักระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งระยะเริ่มแรกนี้ควรอยู่ในระยะช่วงปฐมวัยหรือก่อนประถมศึกษา เด็กเรียนอ่านโดยการจำรูปคำที่เป็นคำพื้นฐาน กล่าวคือ เป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันและเป็นคำใกล้ตัวเด็กเมื่อขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวนคำที่ต้องเรียนมากขึ้น นักเรียนไม่สามารถจำรูปคำได้ทั้งหมด การอ่านแบบแจกลูกสะกดคำจะช่วยให้นักเรียนประสมคำอ่านและสามารถอ่านหนังสือได้ด้วยตนเอง การสอนอ่านแจกลูกสะกดคำควรสอนในช่วงที่นักเรียนยังอ่านหนังสือไม่แตกฉาน หากนักเรียนอ่านได้แล้วการแจกลูกสะกดคำก็ไม่จำเป็นอีกต่อไป ครูควรสังเกตการอ่านแจกลูกสะกดคำของนักเรียนด้วยว่าควรแจกลูกสะกดคำมากน้อย

เพียงใด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของนักเรียนแต่ละคนเป็นประการสำคัญ (วิจารณ์ กุศลรัตน์, 2549, หน้า 9)

บันลือ พฤษะวัน (2538, หน้า 26) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านสะกดคำว่าการสอนอ่านสะกดคำเป็นกิจกรรมสำคัญที่จะเสริมสร้างทักษะทางภาษาได้ดี หากเริ่มสอนอ่านสะกดคำอย่างถูกวิธีย่อมช่วยให้การเขียนถูกต้อง เพื่อประโยชน์ในการสื่อสารได้อย่างกว้างขวาง

วรรณี โสมประยูร (2539, หน้า 156) กล่าวว่า การสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียนอย่างมาก เพราะเด็กต้องรู้จักอ่านสะกดคำถูกต้องก่อนจึงจะสามารถอ่าน เขียน เป็นประโยคได้ ถ้าเด็กสะกดคำไม่ได้เด็กจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องจากผู้อื่น ไม่สามารถแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเอง กล่าวคือสื่อสารไม่ได้นั่นเอง

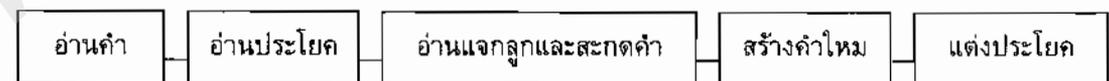
วิเชียร เกษประทุม (ม.ป.ป., คำนำ) กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นภาษาของชาติ จะเห็นว่ามีผู้ใช้ภาษาผิดๆ มากมาย กล่าวคือ อ่านคำในภาษาไทยไม่ถูกต้อง ทั้งเขียนไม่ถูก บางคนอาจจะเห็นเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่เป็นไร แต่ผลที่เกิดย่อมถือเป็นการทำลายชาติทางอ้อม จำเป็นต้องอ่านสะกดได้ถูกต้อง

สรุปว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเริ่มเรียน จำเป็นต้องสอนสะกดคำ แจกลูก เพื่อรู้หลักเกณฑ์การอ่านซึ่งจะทำให้การเขียนได้ถูกต้อง สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ ทำให้ส่งผลต่อการเรียนวิชาอื่นๆ ในชั้นต่อไป

8. หลักและแนวการจัดการเรียนการสอนการอ่านสะกดคำ

กรมวิชาการ (2546, หน้า 34) กล่าวถึงหลักและแนวการจัดการเรียนการสอนการอ่านสะกดคำ ไว้ดังนี้

8.1 หลักและแนวการสอนอ่านสะกดคำ การสอนอ่านแจกลูกคำและการสะกดคำ เป็นพื้นฐานสำคัญของการอ่านและการเขียน เพราะเป็นหลักเกณฑ์การนำพยัญชนะ สระวรรณยุกต์ ตัวสะกดมาประสมกัน และในการสอนอ่านแจกลูกและสะกดคำทำได้หลายลักษณะแล้วแต่ครูจะเห็นสมควร ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างการสอนแจกลูกและสะกดคำแบบผสมผสานกับการสอนคำใหม่ในบทเรียน ครูสามารถจะดำเนินการสอนได้ตามขั้นตอนต่อไปนี้

ภาพ 2 การสอนแจกลูกและสะกดคำแบบผสมผสานกับการสอนคำใหม่ในบทเรียน
ที่มา: กรมวิชาการ (2546, หน้า 138)

ขั้นที่ 1 อ่านคำ

การอ่านเป็นคำและให้นักเรียนรู้ความหมายของคำที่อ่าน ควรเริ่มสอนได้ตั้งแต่ชั้นอนุบาล 3 นักเรียนจะได้ฝึกจำคำ ฝึกสังเกตรูปคำ เช่น คำว่า ฉัน พี่ น้อง พ่อ แม่ เพื่อน โรงเรียน เป็นต้น ในระยะนี้นักเรียนจะจำคำและจับคู่คำกับภาพ เพื่อแสดงความหมายของคำได้ ครูอาจให้นักเรียนนำคำที่อ่านแต่งประโยคปากเปล่าได้ การสอนอ่านเป็นคำจะสอนได้ระยะหนึ่ง แต่เมื่อเรียนมากขึ้นนักเรียนพบคำมากขึ้น นักเรียนจะสับสนไม่อาจจำรูปคำที่อ่านได้ จึงควรสอนแจกลูกและสะกดคำ

ขั้นที่ 2 อ่านประโยค

การสอนภาษาควรให้นักเรียนอ่านข้อความประโยคสั้น ๆ เพื่อให้สัมพันธ์กับภาษาพูดในชีวิตประจำวัน และให้นักเรียนได้เห็นประโยชน์ของภาษาที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น

อา
อา มา
อา มา หา ตา
อา พา มานี มา หา ตา

ภาพ 3 แผนภูมิการอ่านประโยค

การอ่านขั้นต้นนี้น่าเสนอพอเป็นตัวอย่างการสอนอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คำและประโยคที่ง่าย และมีความหมายจะช่วยให้เรียนจำอย่างมีความหมาย และได้ประโยชน์และเห็นคุณค่าของเนื้อหาที่อ่าน

การสอนอ่านประโยคทำให้ได้ข้อความที่มีความหมายสมบูรณ์ในการสอน ครูควรสนทนาถึงความหมายของประโยคที่นักเรียนอ่านโดยใช้คำถาม เช่น

- อาเป็นใคร (น้องของพ่อ)
- อามาหาใคร (ตา)
- อาพาใครมาหาคา (มานี)

ขั้นที่ 3 อ่านแจกลูกและสะกดคำ

เมื่อนักเรียนคุ้นเคยกับคำที่อ่านพอสมควรแล้ว ครูอาจจะให้สังเกตรูปคำที่อ่าน โดยครูอ่านคำที่ประสมสระอา เป็นการอ่านเป็นคำและอ่านแจกลูกและสะกดคำ ดังนี้

3.1 อ่านคำ เช่น อา มา หา ตา

3.2 อ่านสะกดคำ ครูนำอ่านสะกดคำ เช่น อ - ๑ - อา, ม - ๑ - มา, ห - ๑ - หา, ต - ๑ - ตา, อา มา หา ตา อ่านว่า ออ - อา - อา มอ - อา - มา หอ - อา - หา
ดอ - อา - ตา

3.3 ให้นักเรียนสังเกตรูปร่างสระอา และตำแหน่งของสระอา โดยใช้คำถามดังตัวอย่าง

- สระอา มีรูปร่างอย่างไร ให้นักเรียนใช้นิ้วชี้เขียนรูปสระอาในอากาศ
- สระอา เขียนอยู่ในตำแหน่งใดของพยัญชนะ ฯลฯ

3.4 ให้นักเรียนอ่านแบบแจกลูกคำ โดยครูอ่าน ครูอาจใช้บัตรคำ ของเลื่อน ประสมคำเป็นสื่อประกอบการอ่าน ก - ๑ - กา , ข - ๑ - ขา , ค - ๑ - คา , ง - ๑ - งา , จ - ๑ - จา ฯลฯ

3.5 อ่านแจกรูปแบบไม่เห็นคำ อาจใช้วิธีออกเสียงพยัญชนะต้นและให้นักเรียนอ่านแจกลูกสระอา โดยวาจา ดังนี้

- ครูออกเสียง ก นักเรียนแจกลูก ก - ๑ - กา
- ครูออกเสียง ข นักเรียนแจกลูก ข - ๑ - ขา
- ครูออกเสียง ค นักเรียนแจกลูก ค - ๑ - คา

ขั้นที่ 4 สร้างคำใหม่

4.1 นักเรียนคิดหาคำประสมสระอาตามประสบการณ์

4.2 นักเรียนอาจเสนอคำต่างๆ เช่น ขา ยา ตา ทา นา

4.3 ถ้านักเรียนสามารถเขียนคำที่นำเสนอได้ให้ออกมาเขียนที่กระดานหรือครู เขียนคำที่นักเรียนนำเสนอบนกระดานหน้าชั้น

4.4 นักเรียนอ่านคำและสะกดคำที่เขียนไว้บนกระดานหน้าชั้นอีกครั้ง

ขั้นที่ 5 แต่งประโยค

เป็นขั้นนำคำใหม่ไปใช้แต่งประโยค โดยให้นักเรียนนำคำที่เกิดขึ้นไปแต่งประโยคตาม ความคิดของนักเรียนเอง นักเรียนอาจแต่งประโยคได้ ดังนี้

- อา หา ยา
- อา ทา ยา
- อา พา ตา ไป หา ยา ฯลฯ

การแต่งประโยคอาจแต่งด้วยวาจาหรือเขียนตามความเหมาะสม ตัวอย่าง การจัดกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้นนี้เป็นเพียงข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในขั้นตอนของการสอนอ่านแจกลูกและสะกดคำเท่านั้น มิใช่ขั้นตอนการสอนภาษาไทยทั้งบทเรียน ขอให้ครูทำความเข้าใจให้ชัดเจนในเรื่องดังกล่าวนี้ด้วย

วิไลพร สายจันทร์ยูธ (2549, หน้า 22) กล่าวถึงการเรียนรู้การอ่านสะกดคำและคำศัพท์ว่า ควรต้องทราบความหมายของคำเสียก่อน ความหมายของคำแบ่งไว้ 3 อย่าง คือ

1. ความหมายที่แทนรูป เป็นความหมายของสิ่งที่เป็นรูปธรรม เช่น คน สัตว์ วัตถุสิ่งของ ฯลฯ ซึ่งมีตัวตนและเห็นได้

2. ความหมายที่แทนนามธรรม เป็นความหมายที่แทนนามธรรม ความรู้สึก ความคิด ซึ่งไม่เกี่ยวกับรูปธรรม

3. ความหมายของคำที่มีบริบทหรือตำแหน่งเป็นตัวบังคับ คำประเภทนี้อยู่ คำเดียวโดดๆ จะบอกความหมายไม่ได้จนกว่าจะนำเข้าประโยคจึงจะทราบความหมายที่แท้จริง

การเรียนรู้คำศัพท์ การจำรูปคำมีความจำเป็นอย่างมาก เพราะจะนำไปสู่การอ่าน ได้เร็วขึ้น ซึ่งการเรียนรู้ในการจดจำคำ นักเรียนจะจำคำควบคู่ไปกับเสียงของคำตลอดจน ความคุ้นเคยความหมาย การจดจำคำของนักเรียน

วิลพร สายจันทร์ยูร (2549, หน้า 30) ได้เสนอแนะการสอนไว้ว่า การสอนอ่าน สะกดคำต้องควบคู่กับการสอนเขียน ดังนี้

1. ให้นักเรียนออกเสียงคำให้ชัดเจน
2. ให้นักเรียนฝึกหัดออกเสียงคำนั้นอย่างชัดเจนถูกต้อง
3. ให้นักเรียนรู้ความหมายของคำนั้น
4. ให้นักเรียนสะกดคำให้ได้

ประเทิน มหาพันธ์ (2516, หน้า 65) ได้จัดลำดับการสอนสะกดคำไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ความหมายและการออกเสียง ครูต้องให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำ มองดูคำ พร้อมกับออกเสียงคำนั้นๆ และสามารถพูดออกมาให้เป็นประโยคโดยใช้คำนั้นได้

2. การมองเห็นรูปคำในขั้นนี้ ครูต้องให้นักเรียนเห็นรูปคำที่สะกดให้นักเรียนแยก คำนั้นๆ ออกเป็นพยางค์ ออกเสียงแต่ละพยางค์แล้วสะกดเป็นคำอีกครั้งหนึ่ง

3. การระลึกถึงคำ ให้นักเรียนมองดูทั้งคำแล้วสะกดคำโดยไม่ต้องมองคำนั้นๆ แล้วตรวจว่าการสะกดคำของตนถูกต้องหรือไม่ หากสะกดคำผิดให้กลับไปขั้น 1 – 3

4. การเขียนคำ เด็กจะต้องฝึกหัดเขียนคำให้ถูกต้อง ตรวจสอบการเขียน และการสะกดคำให้ถูกต้องเรียบร้อย

5. การทบทวนให้เด็กอ่านและเขียนโดยไม่ต้องดูแบบเด็กเขียนได้ถูกแสดงว่าเด็ก อ่านคำนั้นได้ถูกต้อง

ทรง จิตประสาท (2526, หน้า 60) ให้ความเห็นว่าการสอนสะกดคำให้ได้ผลดี ควรให้เด็กอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง และให้เห็นคำนั้นอย่างชัดเจน และรู้ความหมายของคำ สามารถใช้คำนั้นในการแต่งประโยค และให้เด็กหัดทบทวนการเขียน การอ่าน การพูด คำนั้น เสมอ

1. ข้อควรปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนอ่านสะกดคำ (กรมวิชาการ, 2546ก, หน้า 144)

1.1 ต้องสอนทุกครั้งที่นักเรียนเรียนคำใหม่ที่เป็นคำพื้นฐานในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 หรืออาจถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลพินิจของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ว่ายังจำเป็นต้องสอนหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านของนักเรียน

1.2 ควรสอนจากง่ายไปหายาก คือสอนจากคำที่เป็นตัวสะกดในมาตราแม่ ก กา คำที่มีตัวสะกดตรงมาตรา ไม่ตรงมาตรา ตามลำดับ และต่อด้วยคำที่มีลักษณะซับซ้อน เช่น คำที่เป็นอักษรนำ คำที่มีตัวการ์นต์ เป็นต้น

1.3 ควรเน้นเรื่องการอ่านออกเสียงแจกลูกสะกดคำ ทั้งแบบเห็นคำจากบัตรคำหรือที่ครูเขียนบนกระดานหรือจากหนังสือเรียน และการฝึกแจกลูกแบบปากเปล่า (ไม่เห็นคำ) จนสามารถอ่านแจกลูกได้อย่างคล่องปาก

1.4 ควรตระหนักเสมอว่า การสอนแจกลูกและการสะกดคำที่ถูกต้อง ต้องเป็นการออกเสียงมิใช่การแยกตัวพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ลงในตารางแจกลูกคำ เพราะนั่นเป็นเพียงการจำแนกตัวอักษรที่เป็นส่วนประกอบของคำเท่านั้น

1.5 อ่านแจกลูกและสะกดคำ มีวิธีอ่านได้หลายแบบ ครูควรยืดการอ่านแบบใดแบบหนึ่ง และใช้แบบเดิมไปตลอด จนเมื่อนักเรียนสามารถอ่านหนังสือได้คล่อง ก็ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีอ่านแบบแจกลูกและสะกดคำอีกต่อไป ครูที่สอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 หรืออาจถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ถ้าเป็นครูคนเดียวกันได้ดี จะได้ใช้รูปแบบเดียวกัน และได้เห็นพัฒนาการของนักเรียน เห็นจุดเด่น จุดด้อย จุดอ่อนของนักเรียน สามารถซ่อมเสริมได้ทัน หากมิใช่ครูผู้สอนคนเดียวกัน ก็ควรจะได้ตกลงกันให้ชัดเจนว่าจะสอนอ่านแจกลูกและสะกดคำแบบใด เพื่อมิให้นักเรียนต้องสับสน เมื่อเลื่อนชั้นขึ้นไป หรือเมื่อเปลี่ยนตัวครูผู้สอน

1.6 สอนแจกลูกและสะกดคำแต่ละครั้ง ไม่ควรใช้เวลาอ่านนานเกินไป จะทำให้นักเรียนเหนื่อยและเบื่อหน่าย และควรสอนควบคู่กับการสอนอ่านเป็นคำ อ่านเป็นประโยคด้วย เพื่อให้นักเรียนรู้สึกสนุกและเรียนอย่างมีความหมาย

1.7 สอนอ่านคำ อ่านประโยคในบทเรียนแต่ละบทเรียน ครูควรจักเลือกคำที่จะนำมาให้อ่านแบบแจกลูกและสะกดคำ ไม่จำเป็นต้องอ่านแจกลูกและสะกดคำทุกคำในบทเรียนควรเลือกคำพื้นฐานที่นักเรียนต้องเรียนพยัญชนะใหม่ สระใหม่ มาให้อ่านแบบแจกลูกและ สะกดคำ

1.8 สอนแจกลูกและสะกดคำ จะใช้มากในช่วงระยะที่นักเรียนเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เมื่อขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีพัฒนาการการอ่านมากขึ้น การอ่านแบบแจกลูกควรลดลง อาจเหลือเพียงการอ่านสะกดคำเท่านั้น เพื่อให้เขียนหนังสือไม่ผิด เมื่อนักเรียนอ่านคำได้เองแล้ว จึงควรเลิกการสะกดคำ

2. กระบวนการเรียนภาษา

กระบวนการเรียนภาษาเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการทางภาษา ผู้เรียนสามารถทำตามขั้นตอนได้ และรับรู้ขั้นตอนทั้งหมด จนสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ใหม่ ได้ฝึกจนเกิดทักษะ กระบวนการทางภาษามุ่งให้เกิดการพัฒนาทักษะทางภาษา มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ทำความเข้าใจสัญลักษณ์ สื่อรูปภาพ รูปแบบ เครื่องหมาย ผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยคและถ้อยคำสำนวนต่างๆ

2.2 สร้างความคิดรวบยอด ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้จากประสบการณ์ นำมาสู่ความเข้าใจและเกิดภาพรวมเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนด้วยตนเอง

2.3 สื่อความหมาย ความคิด ผู้เรียนถ่ายทอดทางภาษาให้ผู้อื่นเข้าใจ

2.4 พัฒนาความสามารถ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามขั้นตอน คือความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์และการประเมินค่า

สรุป การสอนอ่านสะกดคำจำเป็นต้องสอนทุกครั้งที่ยังเรียนคำใหม่ สอนจากคำง่ายไปหาคำยาก เริ่มจากตัวสะกดในมาตราแม่ ก กา เน้นการอ่านออกเสียง อ่านแจกลูกสะกดคำตามคำที่เห็น ฝึกปากเปล่าจนคล่อง ข้อสำคัญต้องฝึกอ่านให้ถูกต้องโดยใช้กระบวนการทางภาษา ไม่ควรใช้เวลามากเกินไปในแต่ละครั้ง การฝึกอ่านเป็นคำ และเป็นประโยค ครูควรคำนึงถึงจุดเด่น จุดด้อยของนักเรียน ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พร้อมทั้งจัดการซ่อมเสริม ดังได้กล่าวแล้วว่านักเรียนเริ่มเรียนอ่านใหม่ๆ จำเป็นต้องอ่านสะกดคำเพื่อเป็นพื้นฐานการอ่านต่อไปเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพกับผู้เรียน จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยจึงเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการทางภาษาของกระทรวงศึกษาธิการใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกกระบวนการเรียนภาษาเป็นกระบวนการที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาทักษะทางภาษา ซึ่งมีขั้นตอนคือ 1) ทำความเข้าใจ 2) สร้างความคิดรวบยอด 3) สื่อความหมาย ความคิด 4) พัฒนาความสามารถ เป็นการสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้การอ่านสะกดคำในการอ่านระดับพื้นฐานของนักเรียนที่เริ่มเรียน

9. แนวการวัดผลและประเมินผลการอ่านสะกดคำ

การวัดผลและประเมินผลว่านักเรียนสามารถสะกดคำได้หรือไม่ อย่างไร ครูสามารถดำเนินการได้ทั้งขณะสอนและสิ้นสุดการสอน โดยใช้วิธีการและเครื่องมือตามแนวการวัดผลและประเมินผล (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 145) ดังนี้

1. การสังเกต ในการสังเกตนักเรียนอย่างไม่เป็นทางการขณะอ่านแจกลูกสะกดคำ หรือสังเกตการณ์ใช้นิ้วมือเขียนรูปตัวอักษรของคำที่อ่านในอากาศนั้น ครูควรบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนในแบบสังเกตที่เตรียมไว้

2. การทดสอบในระหว่างชั่วโมงสอน ครูอาจสร้างแบบทดสอบ แบบให้นักเรียนเติมสระ พยัญชนะที่ขาดหายไป หรือให้นักเรียนจำแนกคำที่กำหนดในตารางแจกลูก

3. การสอบถาม ครูอาจตั้งคำถามให้นักเรียนตอบปากเปล่าเกี่ยวกับตำแหน่งของสระ รูปร่างของสระ หรือให้นักเรียนเขียนคำใหม่ที่ใช้พยัญชนะ หรือสระ หรือตัวสะกดเหมือนกับคำที่ได้เรียนไปแล้วหรือคำที่ครูกำหนด

สรุป ดังนั้นการวัดผลและประเมินผลว่านักเรียนสามารถอ่านสะกดคำ สามารถวัดผลและประเมินผลได้ทั้งขณะที่สอนและสิ้นสุดการสอน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการวัดผลและประเมินผล คือ สังเกตขณะอ่านและบันทึกพฤติกรรม ทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน อาจใช้แบบทดสอบ และสอบถาม อาจตั้งคำถามให้นักเรียนตอบปากเปล่า สอบถามได้ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลาง

ในการเรียนของนักเรียนย่อมมีความแตกต่างกันซึ่งความแตกต่างอาจมีผลกระทบต่อ การเรียน ความแตกต่างนั้นส่วนหนึ่งอาจมาจากความพึงพอใจที่จะเรียนหรือไม่เรียนก็ได้ การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีผู้ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ดังนี้

1. ความหมายของความพึงพอใจ

ประนอ วรุฒิ (2539, หน้า 7) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ 3 นัย คือ

1. ความพึงพอใจหมายถึง สถานการณ์ที่ผลการปฏิบัติจริงได้เป็นไปตามที่บุคคลได้คาดหวังไว้
2. ความพึงพอใจหมายถึง ระดับความสำเร็จที่เป็นไปตามความต้องการ
3. ความพึงพอใจหมายถึง การทำงานได้เป็นไปตามหรือตอบสนองต่อคุณค่าของบุคคล

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (2546, หน้า 588-600) ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า พอใจ หมายถึง สมใจ ชอบใจ เหมาะ พึงใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

ทองสุข วงศ์ทิพย์ (2549, หน้า 41) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกชอบหรือพอใจที่มีต่อองค์ประกอบและสิ่งจูงใจ ในด้านต่างๆ ของงาน และเขาได้รับการตอบสนองความต้องการของเขาได้

ทองสุข วงศ์ทิพย์ (2549, หน้า 41-42) กล่าวถึงความพึงพอใจว่า

1. ความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับระดับความชอบหรือไม่ชอบต่อสภาพต่างๆ ความพึงพอใจเป็นผลของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่างๆ
2. ความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานที่ดี และสำเร็จจนเกิดเป็นความภูมิใจ และได้ผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ตามที่หวังไว้

นิธิตา คงสวัสดิ์ (2544, หน้า 11) กล่าวว่า เป็นผลของความสนใจ เอาใจใส่ในเรื่องนั้นๆ เป็นความรู้สึกที่ดี มีความสุข มีความพอใจของบุคคลที่มีต่อปัจจัยต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการงานหรือการเรียน เกิดความรู้สึกตั้งใจ เต็มใจ และสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผล หรือเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จ รวยพร สุดสวาท, และคนอื่นๆ (2548, หน้า 59) ยังได้กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจไว้ว่าความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกมีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

วรพงษ์ พวเรศ (2540, หน้า 22) เห็นว่าความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการสาธารณะเป็นระดับความพึงพอใจของประชาชนว่าหลังจากได้รับบริการจากเจ้าหน้าที่แล้วสามารถตอบสนองความต้องการหลังแก้ปัญหาได้ทำให้เกิดความภูมิใจได้มากน้อยเพียงใด

กูต (Good, 1973, p.320) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึงคุณภาพสภาพ หรือระดับความพึงพอใจ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจต่างๆ และทัศนคติของบุคคลที่มีต่องาน

เดวิส (Davis, 1981, p.83) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการเรียนหมายถึงความพอใจหรือความไม่พอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนซึ่งแสดงให้เห็นความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังต่อการเรียน

2. จุดมุ่งหมายของความพึงพอใจ

พงศ์ หรดาล (2540, หน้า 44) ได้กล่าววัตถุประสงค์และความสำคัญของการศึกษาความพึงพอใจในการทำงานไว้ ดังนี้

1. เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่ง หรือสาเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ และสาเหตุของความไม่พึงพอใจในการทำงาน
2. เพื่อให้เข้าถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจ กับการปฏิบัติ
3. เพื่อเรียนรู้ถึงสัมพันธภาพของความพึงพอใจกับการฝึกอบรม การขาดงาน การออกจากงานและอื่นๆ
4. เพื่อการเลือกใช้เครื่องมือ หรือวิธีการเพื่อเพิ่มความพึงพอใจในการทำงานได้อย่างถูกต้อง

ทองสุข วงศ์ทิพย์ (2549, หน้า 42) กล่าวว่า การศึกษาความพึงพอใจในการทำงานก็เพื่อศึกษาความสำคัญของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเพื่อจะนำปัจจัยเหล่านี้มาเป็นเครื่องช่วยในการจูงใจคนงานให้อยากทำงาน การศึกษาความพึงพอใจอาจกระทำได้ โดยการสำรวจทัศนคติที่ดีต่อปัจจัยนั้นในทางบวก เมื่อคนงานมีทัศนคติที่ดีก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจตามมา และปัจจัยที่จะสามารถกำหนดความพึงพอใจในการทำงานของแต่ละบุคคลอาจจะเหมือนกันหรือไม่เหมือนกันก็ได้ขึ้นอยู่กับความรู้สึกและทัศนคติของแต่ละบุคคล เช่น พันธุ์ความรู้ อายุ เพศ เป็นต้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นตัวแปรและทำให้การกำหนดปัจจัยแตกต่างกันได้

ในทำนองเดียวกันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จึงต้องศึกษาความพึงพอใจของเด็กที่มีต่อชุดกิจกรรมเสริมทักษะนี้ด้วย

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษาความพึงพอใจ เพื่อสำรวจทัศนคติของบุคคลส่งผลกระทบต่อปัจจัยต่างๆ นำมาปรับปรุงแก้ไขในปัจจัยนั้นๆ ให้ดีขึ้นในทำนองเดียวกันการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องศึกษาความพึงพอใจของเด็กที่มีต่อกิจกรรมการอ่าน

3. ทฤษฎีความพึงพอใจและความต้องการของมนุษย์

ความพึงพอใจของมนุษย์จะไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสภาพการณ์ของการทำงานและปัจจัยอื่นๆ ภายในองค์กร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของความพึงพอใจในการทำงานจะมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของมนุษย์อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นการศึกษา และวิเคราะห์ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจซึ่งนักจิตวิทยาอุตสาหกรรมได้กล่าวถึงทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงาน มีดังต่อไปนี้

ทฤษฎีความต้องการของมนุษย์

ทวีพร วิรัชชัย, และสงวนศรี วิรัชชัย (2541, หน้า 196) ได้นำเสนอแนวคิดของนักจิตวิทยา ชื่อ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์จะถูกกระตุ้นจากความปรารถนาที่จะสนองต่อความต้องการมีอยู่ 7 ลำดับขั้น คือ

1. ความต้องการทางสรีระ (physiological needs) เป็นความต้องการทางสรีระร่างกายตามธรรมชาติ และเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม การพักผ่อน
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (safty needs) เป็นความต้องการเพื่อปกป้องพิทักษ์ตนเองให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเด็กที่ได้รับการเอาใจใส่ปกป้องดูแลจะเป็นเด็กที่ร่าเริงแจ่มใส
3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (love and belonging needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับความรักและความสนใจจากผู้อื่น และยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
4. ความต้องการความภาคภูมิใจในตนเอง (self-esteem needs) คือความต้องการความคิดความรู้สึกที่ดี ในทางบวก เกี่ยวกับตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง รู้สึกว่าตนเป็นคนดี เป็นคนเก่ง มีความรู้ มีความสามารถ
5. ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ (need to know and understand) คือความต้องการที่จะเรียนรู้ทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ ในโลกหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทำให้เป็นคนกระตือรือร้นชอบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
6. ความต้องการทางสุนทรียะ (aesthetic needs) คือความต้องการที่จะเข้าใจเห็นคุณค่าและรู้จักซาบซึ้งในผลงาน ทางด้านสุนทรียะทั้งหลาย เช่นผลงานทางด้านดนตรี ศิลปะ วรรณกรรม ศาสนาและปรัชญา

7. ความต้องการที่จะบรรลุศักยภาพแห่งตน (needs for self-actualization) เป็นความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นคนดีที่มีคุณภาพสูงสุด เริ่มตามศักยภาพของตน

จากทฤษฎีของมาสโลว์ สามารถนำแนวคิดมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาเพื่อกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจผู้เรียน ได้ดังนี้ (สุจิตรา พรหมนุชาธิป, 2545, หน้า 42-44)

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย จัดให้มีการลดค่าอาหารกลางวันหรือมีการจัดให้รับประทานอาหารกลางวันฟรี ให้มีห้องน้ำใช้
2. ความต้องการด้านความปลอดภัย จัดให้มีการควบคุมความปลอดภัยต่างๆ มีการวางแผน และการฝึกปฏิบัติเป็นอย่างดี
3. ด้านความต้องการทางสังคม ต้องมีความอดทน ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
4. ความต้องการด้านความภาคภูมิใจ ประกอบด้วยความภาคภูมิใจในตนเองและความนับถือผู้อื่น
5. ความต้องการด้านการมีศักดิ์แห่งตน หรือความสมหวังในชีวิต ให้โอกาสผู้เรียนในการสำรวจ ค้นคว้าด้วยตนเอง

4. แบบวัดความพึงพอใจ

การวัดความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลาง จะเกิดผลได้หรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาถึงหลาย ๆ ด้าน ซึ่งประกอบด้วยระดับความรู้สึกของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลางในมิติต่างๆ ของแต่ละบุคคล นักการศึกษาได้กล่าวถึงแบบวัดความพึงพอใจไว้ดังนี้

กาญจนา อรุณสุขรุจี (2546, หน้า 5) สรุปไว้ว่า ความพึงพอใจ เป็นการแสดงความรู้สึกดีใจ ยินดี ของเฉพาะบุคคลในการตอบสนองความต้องการที่ขาดหายไปซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยปัจจัยเหล่านี้มาจากความต้องการของบุคคลทั้งร่างกาย จิตใจได้อย่างเหมาะสมและแสดงให้เห็นพฤติกรรมของบุคคลที่จะเลือกปฏิบัติในกิจกรรมนั้นๆ

ทองสุข วงศ์ทิพย์ (2549, หน้า 44) กล่าวว่า ความพึงพอใจในการทำงานเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวก และเป็นสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานตลอดจนทำให้เกิดความพึงพอใจ มีความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่น มีขวัญกำลังใจในการทำงาน ความพึงพอใจเป็นผลที่เกิดจากทัศนคติหลายประการ ที่คนมีต่องานของเขา ด้อยองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กับงานต่อชีวิตของเขาเอง โดยทั่วๆ ไปแบบวัดความพึงพอใจตามลักษณะที่ควรจะเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. แบบสำรวจปรนัย (objective survey) เป็นแบบวัดที่มีคำถามและคำตอบให้เลือก โดยที่ผู้ตอบ ตอบตามที่ตนเองมีความคิดเห็นและความรู้สึกเป็นข้อมูลที่ได้รับ ที่สามารถวิเคราะห์เชิงปริมาณได้

2. แบบสำรวจเชิงพรรณนา (descriptive) เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบ ตอบด้วย คำพูดและข้อเขียนของตนเอง เป็นแบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิด ให้ตอบโดยอิสระ เป็นข้อมูลที่ ได้เชิงคุณภาพ

การแบ่งแบบวัดความพึงพอใจตามลักษณะของงาน แบ่งเป็น 2 ลักษณะ

1. แบบวัดความพึงพอใจงานโดยทั่วไป เป็นแบบวัดความพึงพอใจของบุคคลที่มีความสุขกับงานโดยมีส่วนร่วม

2. แบบวัดความพึงพอใจเฉพาะเกี่ยวกับงาน ลักษณะของแบบวัดความพึงพอใจงานในแต่ละด้าน

ทองสุข วงศ์ทิพย์ (2549, หน้า 45) กล่าวว่าไว้ว่า การวัดความพึงพอใจ เป็นการวัด ความรู้สึกในทางบวกของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ซึ่งใช้ได้หลายแบบ ขึ้นอยู่กับความ เหมาะสมของสถานภาพของผู้ตอบหรือกลุ่มผู้ที่ต้องการศึกษา

ปลายฝัน สุขารมย์ (2546, 98-99) ได้ศึกษาถึงการให้บริการสาธารณะด้าน สุขภาพอนามัยในการพัฒนาชนบทของประเทศเกาหลี โดยมีปัจจัยที่ศึกษาอยู่ 3 ปัจจัยใหญ่ๆ คือ การเข้าถึงสถานที่หรือบุคคลที่ให้บริการ รูปแบบและระดับการให้บริการ ปัจจัยสุดท้ายคือ ความพึงพอใจในการได้รับการบริการ โดยในส่วนนี้มีตัวชี้วัดดังนี้

1. ความสะดวกสบายในการใช้สถานที่ที่ให้บริการ
2. การรับรู้ถึงประสิทธิผลในการให้บริการ
3. เวลาที่ใช้ไปสำหรับผู้บริหาร

สรุป จะเห็นได้ว่าการวัดความพึงพอใจนั้นเป็นการวัดที่ต้องการจะรู้สภาพ ความรู้สึกหรือทัศนคติของผู้ที่เกี่ยวข้อง เครื่องมือที่วัดมีหลายลักษณะแต่ที่นิยมได้แก่แบบ สัมภาษณ์และแบบสอบถาม การเลือกใช้แบบใดควรพิจารณาที่วัตถุประสงค์การวัดว่าแบบใดจะ ได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เพื่อส่งผลให้การวัดนั้นมีประสิทธิภาพเชื่อถือได้ ซึ่งในการ วิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวัด

5. คุณลักษณะของแบบสอบถามความพึงพอใจที่ดี

ความพึงพอใจในการทำงานเป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจมากในปัจจุบัน และมีความสำคัญยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต และทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานจะสนับสนุน ให้มีการสร้างเครื่องมือ เพื่อประเมินความพึงพอใจในการทำงานของคนงานมากขึ้น ฉะนั้นใน การสร้างเครื่องมือ หรือแบบสอบถาม ควรมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ความถูกต้อง แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานจะต้องวัดสิ่งที่มุ่งหมาย จะวัดคำถามต่างๆ จะต้องมีความสัมพันธ์ระหว่างกันสูงขึ้น
2. ความเชื่อถือได้ แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานจะต้องให้ผลลัพธ์ ที่แน่นอนและจะมีคำถามหลายข้อที่วัดแต่ละลักษณะของความพึงพอใจในการทำงาน

3. เนื้อหา แบบสอบถามความพึงพอใจในการทำงานจะต้องระบุปัจจัยที่กระทบต่อชีวิตการทำงาน และควรมีประสิทธิภาพขององค์กร

4. ภาษา คำถามที่จะถามต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ และใช้ได้กับองค์กรหลายประเภท

6. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลาง

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจที่ผู้วิจัยได้ศึกษา ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลาง คือ

1. เด็กนักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลางซึ่งได้คัดเลือกบทร้องมาใช้ทำให้นักเรียนสนุกสนานและมีความสุขกับการเล่น ขณะเดียวกันก็ได้ฝึกทักษะการอ่านสะกดคำซึ่งเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2. เด็กนักเรียนพอใจ เต็มใจและยินดีในการร่วมกิจกรรมการเล่นอย่างมีความสุข

3. นักเรียนพอใจในกิจกรรมที่จัดให้ปฏิบัติ นักเรียนทุกคนมีความกระตือรือร้นพร้อมทั้งแสดงความมั่นใจ สามารถสังเกตเห็นได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกขณะปฏิบัติกิจกรรมสนใจเมื่อเริ่มเรียน ทำให้เรียนเร็วขึ้น

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจในกิจกรรมการเล่นเด็กไทยภาคกลาง ผลการเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวก กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้นทำให้ผู้เรียนเกิดการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย และจิตใจซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

มิตรถาวร คำภุษา (2545, หน้า 59) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทยเรื่องการอ่านและการสะกดคำยาก ของหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะภาษาไทยเรื่องการอ่านและการสะกดคำยากของหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.80/81.86 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และค่าดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.61 หมายถึงนักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 61

ธนพร หมูคำ (2546, หน้า 51-61) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเล่นพื้นบ้านล้านนาจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

ประวีณา เอ็นดู (2547, หน้า 123-129) ได้ศึกษาค้นคว้าการพัฒนาแผนการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแผนการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านน้อย อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2546 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 12 คน เครื่องมือได้แก่แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนแจกลูกสะกดคำ โดยใช้แบบฝึกทักษะ จำนวน 10 แผน และแบบฝึกทักษะ จำนวน 10 ชุด ผลการศึกษาพบว่า ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบย่อยผ่านเกณฑ์ทุกคน ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนส่วนใหญ่ทำคะแนนจากแบบทดสอบย่อยได้มากกว่าวงจรกิจปฏิบัติการที่ 1 เนื่องจากมีการเรียนรู้และมีความตั้งใจเรียนและสนใจทำแบบฝึกทักษะ ทำให้คะแนนทดสอบอยู่ในเกณฑ์ดี ในวงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนได้คะแนนเต็ม 2 คน และนักเรียนส่วนที่เหลือผ่านเกณฑ์ทุกคน ในวงจรปฏิบัติการที่ 4 นักเรียนผ่านเกณฑ์ทุกคน และได้คะแนนเต็ม 3 คน จากวงจรกิจปฏิบัติการ สรุปได้ว่านักเรียนทุกคนที่ได้เรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย เรื่องการอ่านและการเขียนสะกดคำดีขึ้น

ปิยาภรณ์ สร้อยระย้า (2547, หน้า 62-67) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 25 คน จากโรงเรียนกล้วยกว้าง อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบฝึกทักษะการสะกดคำยากชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำยาก วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 87.70/84.13 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7104 หมายความว่าผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 71.04 และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นพเรศวร์ ธรรมศรัญกุล (2547, หน้า 48-51) การค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนการสอนที่ใช้การละเล่นของไทยในการสอนคณิตศาสตร์เรื่องการบวกและการลบ และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนจากโรงเรียนบ้านโนนเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 จำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย แผนการสอนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องการบวกและ

การลบที่พัฒนาขึ้นโดยใช้การละเล่นของไทย จำนวน 10 แผน และแบบทดสอบที่วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 30 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที่ นำเสนอโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย ผลการศึกษาพบว่า 1) แผนการสอนวิชาคณิตศาสตร์เรื่องการบวกและการลบที่พัฒนาขึ้นโดยใช้การละเล่นของไทย จำนวน 10 แผน มีการละเล่นของไทยจำนวน 14 การละเล่น สามารถทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการเรียนรู้อัตโนมัติเป็นอย่างดี 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังจากเรียนโดยใช้การละเล่นของไทยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิไลลักษณ์ แจ่มแสง (2548, หน้า 70-74) ได้ศึกษาผลการละเล่นของเล่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีต่อพฤติกรรมร่วมมือของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านพนาสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่เล่นของเล่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมร่วมมือสูงขึ้น และ 2) เด็กปฐมวัยที่เล่นของเล่นจากภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเด็กปฐมวัยที่เล่นของเล่นปกติมีพฤติกรรมร่วมมือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นพวรรณ ธีระชลาลัย (2549, หน้า 93-96) ได้ศึกษาค้นคว้าพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการอ่านและเขียนแจกลูกสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หาดชันนี้ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านปัญจคาม (เรียนดิสสวงศ์วิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 10 แผน ใช้เวลาในการสอนแผนละ 2 ชั่วโมง แบบฝึกทักษะ จำนวน 10 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.22 ถึง 0.75 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88 และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนชนิดมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.77 ถึง 0.95 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เรื่องการอ่านและเขียนแจกลูกสะกดคำ โดยใช้แผนผังความคิดและแบบฝึกทักษะ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.02/86.88 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลค่าเท่ากับ 0.7096 หรือคิดเป็นร้อยละ 70.96 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

พรพรรณ ดิถี (2549, หน้า 75-76) ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา

ตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เกม สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) เจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความก้าวหน้าด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ความก้าวหน้า ด้านเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการเขียนสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กมลรัตน์ ทิสมบุรณ์ (2550, หน้า 148-170) ผลการวิจัย พบว่า 1) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การละเล่นของเด็กไทย ที่มีบทร้องและบทเจรจาโต้ตอบแบบประยুক্ত หลังการทดลอง มีความสามารถทางภาษาสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 2) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติ หลังการทดลองมีความสามารถทางภาษาสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การละเล่นของเด็กไทยที่มีบทร้องและบทเจรจาโต้ตอบประยুক্ত มีความสามารถทางภาษาสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

การ์เซีย (Garcia, 1998, p.3459-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านเขียนและสะกดคำจากรูปแบบการสอนสะกดคำ 2 แบบ คือ การสอนสะกดคำแบบให้นักเรียนฝึกเองกับการสอนสะกดคำตามหนังสือโดยครู แต่ละกลุ่มจะสอนอ่านโดยใช้โปรแกรมการสอนอ่านเหมือนกัน และการสอนเขียนทุกวันตามเวลาที่กำหนดไว้ การสอบใช้การสอบก่อนและหลังเรียน ผลการศึกษาพบว่า การสอนสะกดคำแบบให้นักเรียนฝึกเองมีผลดีกว่าการสอนสะกดคำตามตำรา ในด้านการอ่านคำศัพท์และการวิเคราะห์คำศัพท์ นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันในเรื่องจำนวนคำศัพท์ที่ใช้ในระดับที่สูงกว่าประถมหนึ่ง ความยาวของประโยคและจำนวนหน่วยคำ นอกจากนี้นักเรียนสะกดคำโดยนักเรียนคิดเอง มีการอ่านทบทวน การเขียนวิเคราะห์คำที่ใช้ตลอดจนมีการช่วยเหลือหรือซักถามเพื่อนเพื่อช่วยในการสะกดคำบ่อยครั้งมากกว่านักเรียนอีกกลุ่มหนึ่ง และนักเรียนที่เรียนสะกดคำจากตำราใช้พจนานุกรมบ่อยครั้งมากกว่านักเรียนอีกกลุ่ม

มานาฮัน (Manahan, 1998, p.3011-A) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนในช่วงเวลา 6 สัปดาห์ เมื่อได้รับการสอนที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับระดับพัฒนาความสามารถในการสะกดคำของนักเรียน โดยเป็นการศึกษาการตอบสนองของนักเรียนที่ได้รับการสอนที่มีระดับความยากต่างๆ กัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 จำนวน 9 คน ที่มีระดับความสามารถในการสะกดคำต่างๆ กัน แล้วแบ่งออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับมีนักเรียน 3 คน การเขียนประกอบด้วยการแยกคำ การเล่นเกมคำ และการสร้างคำที่สอดคล้อง และเหนือระดับการสะกดคำของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า 1) นักเรียนมีระดับการพัฒนาการสะกดคำทั้งที่ต่ำกว่า และสูงกว่าระดับเดิมเล็กน้อย 2) นักเรียนมีความก้าวหน้าในการสะกดคำเพิ่มขึ้น 3) รูปแบบการสอนสะกดคำที่มีประสิทธิภาพดีในการสอนสะกดคำให้กับนักเรียนที่มีความสามารถในการสะกดคำคนละระดับ และการศึกษาคำเป็นวิธีการสอนแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผลการศึกษาครั้งนี้ยังชี้แนะว่า เมื่อความสัมพันธ์ระหว่างการสะกดคำกับคำอ่านโดยนักเรียนมีการพัฒนาการสะกดคำเพิ่มขึ้น ก็จะมีความสามารถในการสะกดเพิ่มขึ้นด้วย

อาห์เม็ด (Ahmed, 2000, p.157-B) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาแบบแผนการสะกดคำตามหน่วยเสียงและตามอักขรวิธีในชั้นประถมศึกษาของสหรัฐ โดยได้ออกแบบทดสอบการรู้จักการสะกดคำเบื้องต้น และนำไปทดสอบเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง 5 จำนวน 390 คน แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยคำที่ไม่มีความหมายพยางค์เดียวหรือสองพยางค์ จำนวน 35 คำ และมุ่งเป้าไปที่แบบแผนการสะกดคำ 3 แบบแผน คือ การถอดรหัสหน่วยเสียงอย่างเดียว ความรู้เรื่องกฎทางอักขรวิธีอย่างเดียว และการรวมการถอดรหัสหน่วยเสียงกับความรู้เรื่องกฎทางอักขรวิธีเข้าอยู่ในคำเดียวกัน ผลการศึกษาพบว่า มีแนวโน้มทางการพัฒนาที่ชัดเจนอยู่ในแบบแผนการสะกดคำทั้งสาม

บัวชาร์ด (Boucha, 2002, p.541-A) ได้ศึกษาความรู้เรื่องคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งที่มีความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการสะกดคำ แต่การปฏิบัติงานการอ่านและการสะกดคำของนักเรียน ก็ยังแสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในความต้องการ และความผิดพลาดของคำ การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาการสะกดคำตามความรู้เรื่องคำเชิงพัฒนาใน 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพบว่า การปฏิบัติงานการอ่านของนักเรียนดีกว่าการปฏิบัติงานการสะกดคำอย่างมีนัยสำคัญ และพบว่ามีผลรายงานอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับความรู้เรื่องคำของนักเรียนต่อการวิเคราะห์เชิงคุณภาพในความผิดพลาดด้านการอ่านและการเขียนของนักเรียนต่อไป พบว่าความผิดพลาดเกี่ยวกับลักษณะทางอักขรวิธีที่เหมือนกันในทุกงานในที่สุด จากการศึกษาการให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำของทักษะชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของครูพบว่า การให้คะแนนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการปฏิบัติจริงของนักเรียนในผลสัมฤทธิ์ทางการสะกดคำและความรู้เรื่องคำแต่ก็ยังไม่เพียงพอสำหรับการตัดสินใจในการสอน

ลาเวลล์ (Lavelle, 2002, p.817-A) วิจารณ์การประเมินการรู้หนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คือ การประเมินเปอร์เซ็นต์ไทม์ที่ 20 ในความแตกต่าง 3 ด้าน กับความแตกต่าง 4 ด้าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระหว่างปีการศึกษา โดยใช้แบบวัดการรู้หนังสือ 5 ชนิด ได้แก่ แบบวัดการอ่าน ความเข้าใจคำศัพท์ในคำที่มองเห็นในหลักการพื้นฐาน การเขียนคำศัพท์และการสะกดคำเชิงพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า การประเมินต้องมุ่งเน้นวิธีการที่เราใช้แบบประเมินในบริการความสำเร็จของนักเรียนไม่ใช่มุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ครูควรคาดหวังประโยชน์ที่ได้รับมาจากนักเรียนทุกคน ในขณะที่วิจัยครั้งนี้ปรากฏชัดเจนว่าได้รับประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญในทั้ง 2 วิธีการที่แตกต่างกันโดยภาพรวม การวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่มีการประเมินความแตกต่างกัน 4 ด้าน จะแตกต่างกันในด้านความรู้ในการรู้หนังสือของตน ซึ่งสัมพันธ์กับแบบวัดการรู้หนังสือโดยการปฏิบัติในระดับการรู้หนังสือที่สูงขึ้น และพบว่าทิศทางการก้าวหน้าทางการรู้หนังสือของนักเรียนไม่แตกต่างกันระหว่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยความก้าวหน้าของทั้ง 2 กลุ่ม เพิ่มขึ้นอย่างไรก็ตามในตอนปลายปี ความก้าวหน้าในการรู้หนังสือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้รับผลจากปริมาณและจังหวะเวลาของความแตกต่างของแบบประเมินในปีการศึกษานั้นและจากการสอนตามลำดับมาที่กำหนดไว้

คาทรี แมดฮูรี ไชเคนท์ (Katra Madhuri Shikant, 2004, p.83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการเล่นเกมพื้นเมืองของผู้หญิงที่มีต่อสมรรถภาพทางกลไกการเคลื่อนไหวในการวิจัยประชากรคือนักเรียนหญิง 40 คน ที่มีอายุระหว่าง 17-21 ปี แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มตัวอย่าง 20 คน โดยกลุ่มทดลองเล่นเกมพื้นเมือง ทดสอบสมรรถภาพทางกลไกการเคลื่อนไหวก่อนการทดลอง ได้แก่ วิ่งเก็บของ ลูกหนัง ยืนกระโดดไกล กลุ่มทดลองเล่นเกมพื้นเมือง 6 สัปดาห์ หลังสัปดาห์ที่ 6 ทดสอบสมรรถภาพทางกลไกการเคลื่อนไหวทั้งสองกลุ่มเปรียบเทียบผลโดยใช้ t-test ผลการทดลองพบว่า กลุ่มควบคุมไม่มีพัฒนาการทางสมรรถภาพทางกลไกการเคลื่อนไหว กลุ่มทดลองมีพัฒนาการทางสมรรถภาพทางกลไกการเคลื่อนไหวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป จากผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศตามแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการพบว่า กิจกรรมการละเล่นพื้นเมืองและท้องถิ่นมีส่วนที่จะทำให้การเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กพัฒนาขึ้นตั้งแต่การพูดไปจนกระทั่งการอ่านและเขียน เพราะกิจกรรมการละเล่นเป็นสิ่งที่กระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กเกิดความพึงพอใจ ทำให้เด็กเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ต่างประเทศมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะให้นักเรียนอ่านออกและเขียนได้ต้องพัฒนาทั้งด้านวิธีการสอนและสร้างสื่อการสอนแบบใหม่ ๆ ที่น่าสนใจและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนโดยเฉพาะกิจกรรมการละเล่น การเคลื่อนไหว การเล่นเกมพื้นเมืองเหล่านี้จะทำให้ผลการเรียนการสอนดียิ่งขึ้น

การจัดกิจกรรมการเล่นจึงเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งในการพัฒนาทักษะความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ เพราะการเล่นเป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เด็กมีโอกาสดัดกระทำกับวัตถุ สิ่งแวดล้อมด้วยตนเองทำให้เด็กเกิดทักษะการสังเกต สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เหมาะสมกับการพัฒนาการ ซึ่งการเล่นเป็นการเรียนรู้และการทำงานของเด็ก การเล่นนำไปสู่การค้นพบ เหตุผล การคิดเชื่อมโยง เกิดความสมดุลทางอารมณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี